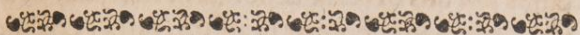

sa debet, antequam in sigillo argenti vivi instar appareat.

SECTIO V.

*Metalla & Imperfecta & Perfecta
veriori ignis examini tradit.*

EX Mineralium familia rectà ad metalla itur, quæ num ex uno oriantur fundo, vel an ratione principii differant, inter sagacissimos etiam Philosophos diu disceptatum fuit. Nos gradibus potius quam essentia in genere differre statuimus, id quod omnium solutio, mediantibus acidi spiculis peracta, innuere videtur, ubi, quæ plus elaborata sunt & perfecta, multò penetrantioribus salis cuspidibus perforari amant, quam quæ rudioribus, & magis porulosis congesta sunt particulis. Sic & compertum habent metallurgi, plumbi mineras successu temporis in argentum commutatas fuisse. Ac hinc etiam sagax naturalium ruspator Baco Verulamius verissimè sibi persuasum habebat, ignobilius metallum in nobilius, non tantùm naturaliter, sed & artificialiter commutari posse, quod non ineptè

confirmat metallorum omnium eadem matrix, terreſtris ſcil. cruſta, ſive lapidea maſſa, in cujus porulis diverſa ſæpè latent metalla, quæ ubi latius nanciſcuntur ſpatium, pura, coalitu unita, occupant, particulis lapideis liberata.

Eadem verò ordine natura utitur in producendis metallis, qualem in omni corpore naturali obſervat; à fluido enim omnia originem ducunt, quod ambiens ſpiritus pro naturâ rei indurat, qui tamen in metallis fabricandis, multò vehementiori agitatione, pro imprimendâ arctiſſima concretione, & intenſa duritie, utitur, ac in vegetabilibus, & mediis mineralibus.

Eam vero inter ſe metalla obſervant differentiam, ut perfectæ alia dicantur, & ab impuritatibus ſi non omnibus, tamen plurimis univerſali correctore liberata, puriori nitore fulgeant, alia verò & mox ab ortu inquinentur impuritatibus, partim propter loci nativi ineptitudinem, partim etiam propter ſpiritus coagulantis & perficiendi, infauſto univerſaliſſi motoris Solis influxu, obſcuriorum ſiderum radiis obſcuro, imbecillitatem, quæ prohibuerunt debitam perfectionis & virium metætam aſſequi.

In ſulfure tamen, metallorum potiores vires, ſicuti & reliquorum mineralium, & vegetabi-

tabilium etiam, sedem figere, haud vanis existimatur conjecturis, non verò illo vulgari, Philosophorum, & cuius subjecto, pro majori vel minori perfectione proprio, spirituoso, penetranti, & ab acidi perfectis spiculis concentrato & concreto, quod æque quidem in interiore vulgaris sulphuris, reconditum latet incombustibile, ac in auro, nisi quod in hoc, plus purum, perfectum, condensatum, ac concentratum existat; in illo verò adhuc dum volatile, multis superfluitatibus obrutum, & liquiditati proximum perstet.

Posse verò sulfur, ab unoquoque metallo separari proprium, Chymici tam veteres quam recentiores testantur, ac non tantum in ignobilioribus, sed omnium perfectissimo auro scilicet, cui tinctura extrahitur, ut candida restet massa, æque tamen ut prius ponderosa, cuique per cæmenta color restitui potest; tinctura verò extracta, tantum argenti colorat, & in aurum convertit, quantum ponderis aurum habuit. Tale arcanum ipsam Rempubli-
cam habere Venetam, ut *C. Morhoff de Metall. transmut.* habet, multi credunt, quod communicasse cum Senatu ejus, *Ioh. Augustum Pantheum*, sacerdotem Venetum dicunt; Conjecerunt hoc & sagaciores ex eo, quod, cum ipsi nullas aurifodinas habeant Secinos tamen auream monetam cudant,

quæ ratione coloris , gradu aliquo superet omne nativum aurum, licet optimum. Sic & Boyleus memorabilem de aureo sulfure extracto in suis operibus refert historiam : ut itaque sufficienter pateat, sulfur , ut in omnibus metallis, ita & in auro esse distinctum & separabile, colore purpureo, ubi reliqua auri massa candida restet : ac ex hac purpurea & candidarum particularum accurata mixtione flavum oriri colorem, non secus, ac cum è cupro & zinco , inter se iusta proportione mixtis, substantia oritur, quæ flavo colore aurum æmuetur. Si verò sulfur extrahitur, ut dictum, candidum fit aurum, ac Luna fixa appellatur, quia pondus auri habet, & in aquâ forti persistit. Huic si color redditur, ut reddi posse docetur, multum inde lucri accrescere posset. Sic & sulfur per cæmenta sulfureæ naturæ licet impuræ, ita intendi potest & perfici, ut ex viliori etiam, nobilissimum deveniat, uti in Rhenano notum, cujus color pallidior & idè vilioris pretii, per cæmenta ita colorari potest, ut Hungaricum etiam provocet. Atque hoc artificio Venerus quidam in Anglia, tantas acquisiverat divitias, ut Senatus inquisitionem in se concitabat. Hoc item in Gallia factitatum fuisse, non levis est suspicio, cum tot millia aureorum quotannis

in Galliam missa fuerint, quæ tamen rarò comparuerint, sed vel in splendidiorem colorem excocta, vel nobiliori immista, recusa procul dubio sint.

Atque exinde constat, metalla solum perfectionis ratione differre, non verò essentiâ, utpote in quâ omnia & mineralia, & metalla, nullo excepto, conveniant, & ex qua natales, & originem ducant, & non secus ac stellæ ex una eademque luce cœlesti enatæ, calefaciant & irradiant.

Confirmat hoc Paracelsus de separatione rerum naturalium, ubi uno eodemque modo, ex omnibus mineralibus, per sublimationem; primum ensive sulfur embryonatum, extrahit, mox liquida mox sicca forma. Quod tamen Paracelsus non simpliciter intellectum vult, ac si simpliciter hoc modo omnia essent separanda sulfura, & mineralium constitutiva, sed quod ea, ex uno eodemque fundo sulfur nacta, simili solvendi methodo erui debeant: ita tamen, ut, quemadmodum mineralia adhinc aperta, nec obserata, hinc etiam suo principio proximiora, faciliori etiam methodo in sua secernantur constitutiva: è contra verò metalla, veluti maximè condensata concentrata, fixata, firmissimeque occlusa, penetrantioribus etiam ac multò subtilioribus indigeant

digeant solventium spiculis, ut firmissimis suis liberentur claustris.

Non vero negandum, quod, etsi mineralia omnia & metalla ex uno fonte ortum trahant, hoc tamen viribus illud longe exsuperet, in quem sententiam maxime pronus videtur *Cl. Helmont*, qui quidem in genere de correctis mineralium sulfuribus deprædicat, quod omnes fere morbos curent, id tamen se potentius aspicere, in sulfure Veneris, stibii, ac potissimum in sulfure Glauræ Augurelli, quibus correctis ac perfectis tota morborum cohors auscultet, inquit.

Cum itaque tantas vires, in mineralium & metallicorum corporum sulfuribus latitare audiamus, unumquemque verum & rationalem Medicum eò adactum sentimus, ut *Cl. nostri Helmontis* monitum curiosè observet, nimirum ut discat sulfura mineralium spoliare vi sua peregrina ac virulenta, ut abditum in eis ignem consequatur vitalem, qui Archeum in scopos desideratos placidissime deducat.

Nos ordine igitur singula lustrabimus, ab imperfectioribus ad perfectissimum tandem ascendendo metallum, & quæ ac quomodo ex eis separanda ac corrigenda sint, dextrè communicabimus.

CAPUT. I.

Mercurii Analysin sistit.

Hic inter metalla primò considerari me-
retur, quia ceu liquidus & fluidus Protei
instat mille se in formas fingit ac refingit, ad-
eò ut plurimi eum pro primo metallorum en-
te prædicare non dubitarint: Nec nos absti-
nemus, quin cum eis statuamus, hoc fluidum
corpus tandem indurari, & in perfectissimum
etiam metallum denique converti potuisse,
cum sulfure æquè refertum existat ac illa mi-
neralia, sicut hoc ex *Cl. Helmoute* clarissimè
constat, qui ideò Mercurii sulfur internum
extra vertere præcipit, ut in aurum horizon-
tale vertatur.

Quod verò eadem Mercurii particula,
quando universali adjuvante motore in per-
fectum aliquot metallum concentrata & ex-
altata sunt, reduciturus pristina argenti vivi
formâ queant, haud credo; Ac hinc eos falli
sentio, qui, dum è metallis quasdam argenti
vivi particulas educunt, easdem statim redu-
ctas existimant. Quod vero illæ nondum
firmiter agglomerata & exaltata vel perfecta
fuerint, facilius judicarem. Ut hoc etiam

notant imperfecta adhuc metallica corpora, videlicet Plumbum & Antimonium, ex quibus facilius, quam ex perfectioribus Mercurius resuscitatur, quia in his nondum omni ex parte elaboratae, sibi que firmiter agglomeratae ac fixatae fuerunt, ubi verò nullum dubium, eundem successu temporis perfici & in nobilium metallum exaltari potuisse.

Omnes, ex his colligo, Mercurium, vel in mineris liquidum, vel ex mineralibus & metallis reproductum, ejusdem esse generis & naturae, nec hunc ab illo praerogativam obtinere, firmissimè mihi persuadeo, ut experientur illi, qui tot aliorum naufragiis in hoc alto mari nondum cautiores facti sunt: nisi quod hic, illo, quandoque impuritatibus magis vel minus conspurcatus extet, superficialiter saltem.

Uno quidem omnes ore exclamant Chymici, nil sibi esse cum Mercurio vulgi, nec se velle argentum vivum currens, sed substantiam metallicam immaturam, non tamen in radice impuram, quam illi Mercurium suum vocant. Hanc verò substantiam metallicam sulfur esse, sive particulas exaltatas purissimas volatiles acidas, aequè in vulgi Mercurio reperibiles, ac in aliis mineralibus & metallis, à Philosophis tamen occultatas, verissimum est,

est, & innumeris eorum effatis firmari potest. Hæc metallica substantia, sulfur est oleaginosum incombuftibile, & tamen ignis, vel igneæ naturæ, quod longa alteratione tandem in fixum, purum & incorruptibile corpus evadit; at istud parasse pro prima vice, est ingentis operis, pendetque ejus directio è manu ejus cui debetur omnis honos, quia parvulis revelat ejusmodi arcana, quæ mundus nescit, & idcirco vilipendit, ut Cl. Helmont de febribus sine fuce inonet.

Ratione constitutivorum, Mercurius ex particulis acidis volatilibus, sulfureis, pressis sibi incumbentibus, celerrimeque provolutis, attamen in se debilius motis constat, unde volubilitas & ponderositas. Hæc verò si ab invicem secedunt particule, conspicuæ lædunt: sunt verò in sua cohesione adeò tenaces, ut potius, subtilitate & volatilitate sua, durissima etiam permeent, & externos hinc sensus, imò & intellectum deludant, dum ut Cl. etiam Helmont præter vulgarem experientiam confirmat, sine ponderis jactura aut virium detrimento vim radialem, aquæ vel incoctum, vel immaceratum imprimat, ut licet ne minimum quid de argento vivo in se sorbeat aqua, attamen proprietatem, non item substantiam mutuet, adeo ut epota necet lum-

lumbricos universos & ascatides, etiam existentes, quo potus iste nunquam perveniat, quippe qui mox totus in lotium rapiatur, si-
 rique aquam istam validiorem si semel cum
 argento vivo bullierit, quam si immacerata
 saltem fuerit. Unicam verò argenti vivi un-
 ciam millies aquæ mensuram inficere posse,
 & tamen permanere in pondere & proprie-
 tate pristinis, inquit.

Sic etiam externè applicatus particulis suis
 volatilissimis non solum pediculos, sed & varia
 cutis vitia, ut scabiem, etiam contumacissi-
 mam fugat, & ulcera verminosa, & inveterata
 alia sanat, si corpore prius purgato, hoc modo
 adhibetur; v. g.

Pro homine adulto *Recipe* argenti vivi ζ .j.
 album. ovi num. ij. vel iij. in vase quodam ido-
 neo probè conquassentur donec omnis Mer-
 curius in minutissimas particulas albumini
 commixtus non amplius appareat, hoc in un-
 ge cingulum ex panno cylino paratum, & 8.
 digitos latum, intus & extus, ac lumbis nudis
 applica, & quatuor relinque septimanis, donec
 scabie abactâ, curis pristino nitore & puritate
 nitefeat. Vel ex Mercurii vivi ζ . j. ung. po-
 mati ζ . β . & cerussæ ζ . j. β . fiat unguentum quod
 juncturis inunctum intra octo dies effectum
 optatum præstabit.

Cortici vero avellanæ inclusus, & inter
 mam-

mammillas positus verissimè lac auget, & amissum restituit, inprimis si à fascinatione amissum lac harioletur.

Cum floribus autem hyperici, & lunaria, sacculo inditus, & novis nuptis collo appensus, in cantationibus venereis resistere perhibetur.

In substantia etiam ad lb. β. & lb. j. propinatus ab Henrico ab Heer, mirum quantum laudatur, in iliaca passione à pertinacissima alvi obstructione, quod sine omni noxa momento citius secum obvias fæces per intestina ducat, quo facto ad eluendas remanentes particulas clysterem ex puro vino cretico injicere jubet: Ac hac methodo aliquos ileo morituros cum Dei gratia servasse asserit.

Hæc sunt Mercurii vires potissimum radiales, nec adhuc in sua prima secreti. Ubi tamen nota, quod per corium sæpius expressus esse debeat, & à superficialibus ac adhærentibus impuritatibus quoad possibile liberatus.

Quantum verò in sua principia secretus corrodat, quasq; corpori nostro conferat noxas, quibusq; blandiatur fucis, & quam arctos permeet mæandros, metallurgi norunt, indiesq; experiuntur aurifabri, quando argentea deaurant vasa, ubi hydrargyreis tam malignè corripiuntur effluviis, ut tandem colla & manus tremant, & crura vacillent, ac scelotyrbos intestentur.

Longam sanè introduceremus malorum seriem, si argenti vivi nocivam ad amussim scrutari velimus: at tonsoribus nimis nota est Mercurii in lue venerea exhibitio, quo si corpus nimio perè perfumarint dentes brevi livescunt, (ubi alias genuina Mercurii proprietates est, faucium, orisque poros & gingivas &c. à pituita purgare:) & tandem ossa tam friabilia redduntur, ut facillimè diffringantur, sicuti apud *Schenckium*, *Hildanum* & alios videre est, ubi prius nodis & tophis corpus defœdavit, & articulos gypseis tuberculis, coagulativâ suâ vi lymphæ adversarius, ac ossa doloribus, intolerabili teredine excruciat, spiculatissimo ac æriori acido instructus Mercurius.

Cumque ideò tantas Mercurius excitet tragædias corrosivâ suâ volatilitate acidâ, & in prima sua hæc secretus; admodum in consideratè illos dico procedere, qui salibus rudioribus acidis correctionem instituunt, ac ita plus acuunt, in primis tot heterogeneorum salium affusione.

Eo verò laborent, ut volatilem hunc hostem ligent & figant, suumque internum sulfur cum *Helmonte* extravertant, quamdiu enim revificari Mercurius potest, non esse viri boni remedium *Helmonti* hinc lubentissimè largimur: ac experientissimus *Thomson* epiloga
gismi

gismi chymici p. 67. hoc innuere videtur ubi inquit: Mercurius vulgaris utcunque in formâ pulveris albi, citrini, rubei, olei, resinæ, aquæ multifariam larvetur, nunquam tamen statui debet remedium luis venereæ innoxium vel alexipharmacum appropriatum: nisi absque ullo salium externorum sodalio fiat, fiatque planè diaphoreticus.

Luculentissimum hinc manifestumque fit, quam ineptè, quam perversè Mercurii præparaciones hactenus in Pharmacopoliis institutæ fuerint, & quam inconsideratè ab eminentioribus etiam Medicis sæpius præscripta sint, Mercurius dulcis, & similia malè præparata Mercurialia. Et verissimum est Chymicorum plerorumque ignorantiam, tot perversis præparacionum modis, viam struxisse; ipsos enim, quid corrigere debebant, latebat. Modo consideres, & percurrere præparacionum farraginem, quas Schröderus corrasit, vix unicam, credo nullam invenies, quæ juxta legitimam normam, suam subit perfectionem, unde non mirum tantas sæpissimè tragædias, perversè elaboratis Mercurialibus excitari, omnes namque istæ præparaciones externum saltem sulfur attingunt, ac internum, quod juxta monitum Helmontis extravertente debuissent, additis salibus heterogeneis acidis

acidis firmiter occludunt. Percurremus verò brevissimè, principaliores eorum Mercurii elaborationes, ubi ante omnia heterogeneitatum & impuritatatum separationem, mediante corio instituunt, aliquoties per hoc exprimendo, tunc per spiritum vini, vel acetum simpliciter vel cum sale mixtum, tam diu conquassando & lavando, donec isti liquores non amplius nigrescant, atque tum sufficienter à sordibus liberatum esse credunt.

Jam verò ulterius ascendentes, fixum redere, omni studio laborabant, ac hic Johannes de Vigo primus inventor erat, qui etiam omnibus aliis meliorem præcipitandi modum invenit, quia mediante spiritu vini ultimo corrosivos mitigabat spiritus vel spicula salina, ut loco corrosionis, carnem saltem superfuam absumeret, utpote gustu insipidus & quodammodo dulcificatus Mercurius. Proce-
debat verò in hunc modum.

Primo aquam sibi fortissimam parare hæc forma jubet: v. g. Recipe

Auripigm. citrini.
Florum eris ana. ℥. ij.
Nitri opt. ℔. j. β.
Alum. rup. ℔. ij.
Vitrioli Rom. ℔. iij.

Triturentur omnia ad invicem, & ponantur in retorta vitrea probè lutata, cum recipiente similiter optime adlutato, & tum destilla l. a. per gradus, donec recipiens rubescere incipiat, quo facto auge ignem & continua, donec nil amplius egrediatur, quo viso desiste, & aquam cautè exime & serva.

Tunc Recipe argenti vivi lb. j. Aquæ fortis prædictæ lb. j. lb. ponantur simul in retorta benè lutata quæ sit capax lb. iij. permaneant simul per diem naturalem, retortâ optime obturatâ, tum adhibito recipiente, ac juncturis clausis, ab initio lento igne destilla, donec recipiens paulum rubescere incipiat, tum continua ignem augendo donec omnis aqua egressa sentiatur, quo facto, frangatur retorta & præcipitatus Mercurius, ac in colorem minii conversus, ab omni alba & crocea remundet, rubicundior pars trituretur in porphyrio subtilissimè, & in patella vitrea per duas adhuc horas calcinetur, ut major spirituum pars expellatur, hoc facto ter vel quater spiritus vini rectificatissimus ab eo destilletur; & hoc est secretum, inquit, quod facit pulverem perfectissimum, dolorem non causantem, ac tum inter cætera corrosiva iste pulvis nobilioris & securioris est operationis.

Hic vides boni viri intentionem, dum cor-

Z

rosi

rosiva salium spicula mediante spir. vini curate intendit, non perpendens externum Mercurii sulfur esse, quod corrosivo suo acido tantas inducat tragœdias, sicuti probat hoc Mercurii saltē adhuc vivi, nimia inunctio, cui nullum accessit acidum: quovis igitur modo correctionem & dulcificationem instituas, semper erit idem Mercurius, externo suo sulfure nocivus, nisi in ulceribus putredinosis à debili acido tales, ubi superfluam, hic pulvis, absomit, & excrescentem carnem, & debilitatum excitat, etsi non corrigit acidum.

Hoc alii subolentes, paulò aliter rem sunt aggressi, nimirum per metalla corrosiva Mercurii spicula hebetare, vel incarcerare allaborarunt, forsan ab Helmonte docti, qui ente Veneris, externum ejus sulfur invertere præcipit: sed admodum ruditer illi procefferunt, nec aliis consideratiores, dum hoc insistent correctionis modo, v. g.

Recipiunt Mercurii optimè purgati ℥. iij. solvunt in aquæ fortis ℥. vj. huic solutioni jungunt cupri purificati ℥. j. itidem in ℥. ij. aquæ fortis soluti, mistura peractâ, ex retorta destillando, aquam fortem abstrahunt, urgendo sub finem vehementius ignem, quo maxima spirituum corrosivorum tollatur pars, reman-

nen-

mentem massam terunt, & cum aceto in cineribus per dies 6. digesta, ultimò ebulliunt, quo potissima Mercurii pars aceto solvatur. solutionem verò decantant, filtrant, & leni igne ad ficcitatem destillant, ac tum spir. vini aliquoties, vel aquâ præcipitatum viridem edulcorant.

Hunc pulverem maximè extollunt in Lue venerea, inprimis Gonorrhœa, cum conserva rosarum primo & secundo die a. gr. v. ad viij. postea vero aucta dosi ad ʒ. ʒ. scil. etiam cum extracto catholico, vel panchymagogo, exhibitum.

Notari verò volunt, quod, etsi materiam peccantem per urinam expellat, & hac ratione augere Gonorrhœam videatur, nullum tamen terrorem capere debeant juniores practici, cum se natura hoc modo à malo liberet.

Sed quod mala patrare debeamus, ut inde eveniant bona, nullibi scriptum legimus: Retrogrado quidem vel inverso ordine hic præcipitatus viridis agit, dum causticorum more putridum destruit gonorrhœæ liquamen, quod tum natura exturbat, at nî caute procedatur &

dosis ratione corruptæ materiæ justè commensuretur, pejora sanè inducuntur mala. In omni igitur Mercurii applicatione, *ne quid nimis*, observandum.

Non absimilis videtur huic jam dicto præcipitato, ille, quem vocant *aurum vitæ*, quod paratur hoc modo, v. g.

Recipe auri ζ . j. raspato vel lamellulato tenuissimè, adde Mercurii probè purgati ζ . j. misce in tigillo calido, ut fiat amalgama, tum frigidæ infunde, & per corium massam exprime, amalgama in corio remanens cum aceto & sale probè ablue, donec non amplius nigrescat acetum, hoc pondera, & si ejus non sint drachmæ octo, plus adde Mercurii, donec octo habeat drachmas integra massa, unam auri, & septem Mercurii scil. partes; cucurbitulæ inditæ massæ, duas aquæ fortis, superfunde uncias, ac alembico superimposito ex arena destilla, hocque repete quinquies, & deveniet pulvis ruber, quem in patella terrea clausa, ulterius calcina, & rubicundior fit præcipitatus, sæpius aquis cordialibus (melius spiritu vini,) abluendus.

Dosis est à gr. j. ad ij. in morbo Gallico, Lepra, Cancro, fistulis interne & externè.

Multò operosiori methodo suum *Azoth* elaboravit *Elias Johannes Hesling*, quod nil fuit aliud

aliud quam Mercurius præcipitatus cum Au-
ro & Luna, sed quid effecit hoc suo decantato
Azoth? funesta credulis intulit mala.

Et nî Curiosus Nobilis de Mülinen, Helve-
tus Bernensis, (à quo, nunc beato, communi-
catam obtinui ejus præparationem, quam
ipse, ab Heslingio pro centum Imperialibus
edoctus, prosequutus fuerat) ejus indulisset
usui, (sæpè enim sternutatorii loco naribus at-
trahebat:) aliàs scorbuticâ dispositione nota-
tus, non, credo, gangræna in pede prehensus,
occubisset.

Sed ecce laboriosam ejus confectionem.

Primo recipe Mercurii Hispanici lb. iij. pu-
rificato probè cum spiritu vini, vel aceto sale
marino saturato, tam diu lavando, & con-
quassando, donec nulla amplius nigredine li-
quorem inficiat, tum per corium cervinum,
aut hircinum exprime, ac in cucurbita super-
fluam abstrahe humiditatem, quod notes, si in
alembicum ipse ascendit, quod peracto per co-
rium denique exprime purgatum ab adhæ-
rentibus Mercurium sordibus.

Tunc recipe limaturæ chalybis purissimæ
lb. β. Mercurii purgati ℥. vj. hunc tigillo immit-
te, & igni appone, ac cum fumum emittere in-
cipit, limaturam chalybis sensim immisce,
spatulâ lignæ, & si ascendere Mercurium fu-

mantem observas, remove ab igne tigillum; massam vel amalgama mortario lapideo infunde, & pistillo lapideo optimè tere, per dimidiam vel quartam horæ partem. Si tum multum adhuc restet Mercurii currentis, cum limatura Martis haud combinati, ut prius procede, Mercurium nimirum calefaciendo, ac limaturam de novo admiscendo, in mortario trititando, & hoc si exigit necessitas, reiterando donec omnis Mercurius cum Marte in amalgama coeat. Si verò paulum adhuc restet, non opus est repetita amalgamatione, quia si reliqua accedunt metalla, eis facile adhæret.

Hoc facto recipe item limaturæ Veneris ℥. β. Mercurii purificati ℥. vj. misce & omni ex parte, ut jam de Marte edoctum, procede, & ultimo Martis amalgamati adde.

Postea item sume Stanni Anglici ℥. β. minutim inciso vel raspatò adde ut in superioribus Mercurii purificati ℥. vj. hoc vero amalgama optime tritaturum seorsim serva in vitro.

Tum ex Saturni etiam ℥. β. cum Mercurii ℥. vj. factum amalgama, adde stanno seorsim asservato, ac cum invicem steterint per quatuor dies, adde prioribus, & omnia amalgamata commisce, & optimè trita repone, per octo

octo dies vel ultra, interea verò aliquoties triturando & commiscendo.

Peracto hoc tempore, recipe Cinnabaris Nativæ lb. ij. tere subtilissimè, & adde supra reposita amalgamata cum lb. β. argenti adhuc vivi, ac omnia probè in mortario lapideo tere & commisce, tum rursus omnia hæc mixta per duas vel tres septimanas repone.

Postea recipe calcis vivæ s. q. consperge cum aqua sale commui optimo imprægnata, paulisper saltem, ut concidat, ex hâc collapsâ calce vivâ, & pane secalino fac pastam, quam cum amalgamate supra reposito commisce muriâ humectando, donec omnia probe subacta sint, & Mercurius vivus non appareat amplius, tum efforma globulos, quos exsicca.

Exsiccatos hos globulos retortæ immitte, & recipiente maximo adhibito, cum aquâ ad sex digitorum altitudinem impositâ, lutatis legitimè juncturis, distillationem institue per integrum diem, leni saltem igne, post fortiori, donec omnis Mercurius expulsus sit, quem aliquoties aquâ lotum per corium exprime, & Mercurius paratus est.

Hujus recipe 3. vj.

Auri per Antimonium fusi & subtiliss. li-

Z 4

mati

mati ℥. β. fiat amalgama ut supra edoctum, in tiglio miscendo & trituro.

Tum etiam recipe argenti puriss. ℥. β. & cum Mercurii præparati ℥. vj. item fac amalgama, trituro solum per dimidiam horam, atque tunc amalgamata commisce & per integram horam probè tere, & parata est massa.

Hanc cucurbitulæ immisam, leviter saltem, imposito, orificio, gossipio, cum vesicâ clausam cineribus elixivatis impone, & ita relinque in loco sicco per quinquaginta dies, singulis tamen octo diebus eximendo, triturandoque per dimidiam horam optimè, ac reponendo rursus.

Diebus hisce effluxis calori levissimo appone, item per quinquaginta dies, vel in hypocausto calido, vel cineribus calidis, ut prius singulis semper octo diebus eximendo & triturando, quò, si quid Mercurii separatum fuerit, immisceatur rursus.

Elapsis his centum diebus, calorem paulisper auctiorem adde, per centum alios dies, semper tamen observato singulis octo diebus tritu.

Postea arenæ impone, & calorem, moderatum tamen, per centum & quinquaginta dies continua, ubi massa crescere incipit cypressi
pressi

pressi ad instar, tunc exime & de novo trituro commisce, & in pristinam amalgamitis formam abit, tenaciorem tamen, quam rursus suæ cucurbitulæ inditam, ut prius, foveo igne, singulis ut prius octo diebus terendo, donec tandem igne aucto in pulverem fusci coloris convertatur, qui cum inter terendum elevetur in atomos, paratus est, à quo ter vel quater spiritus vini rectificatissimus avocandus, & si ultimò, & parato pulvere quid argenti vivi restet, separandum, & pulvis probe aservandus.

Entædiosam preparationem pro acquirendo præcipitato institutam, quem dictus Hesling pro universali venditabat Medicina, sed quam arroganter & perverse, multa docent exempla infastæ exhibitionis, hæc enim falsa universalis Medicina saltem Dosi unici grani propinata, horrendos præstabat effectus, scilicet per vomitum, sedes, sudores &c. ut hominem non ferendo sufficientem judicasses. Bona fanè universalis Medicina, universaliter omnia destruens & liquefaciens! Præprimis quando per compendium ejus præparatio instituitur, qualls erat Heslingii mos, qui, cum tempus non sufficeret, auctionem sui Azoth instituebat, hoc modo:

Z 5

Reci-

Recipiebat pulveris Azoth ℥. iij.

*Mercurii suo modo Philosophice
parati ℥. viiij.*

factâ mixtura sive amalgamatione ut in superioribus factum, calori apponebat per quinquaginta dies, vel supra fornacem, vel cineribus calidis, singulis octo diebus trititando, & commiscendo.

Postea arenæ imponebat, & singulis octo diebus ignem augebat, donec in pulverem omnia versa erant.

Non melioris farinæ sunt aliorum præcipitationes, pro acquirendo Mercurio diaphoretico institutæ, qui etsi in concitanda salivatione, sæpius etiam per sudores, suum præster effectum, attamen tutus non est, quia suo saltē externo sulfure nequam, id peragint. Inter hos maximè deprædicat suum præparandi modum Cl. Cardilucius, qui hic est, & priori non multum dissimilis ratione ingredientium, v.g.

*℞. Auri finissimi partes duas.
argenti cupellati partem unam.*

Ducantur in folia tenuissima, quorum recipe partem unam Mercurii vivi purissimi partes tres, fiat amalgama, hoc perquam optimè tere in mortariolo agatino, quo in minimos atomos metalla discerpantur, & impu-
rita-

ritates quas continent elui queant: trituratione sufficienti peractâ aquam affunde & tere, quæ si impura, decantetur, & recens affundatur, hocque repetatur tam diu donec amalgama sit satis clarum & purum; Hoc per corium exprime, ita tamen ut massa Mercurii sufficientem copiam seruet, & liquidior sit, tum cucurbitulæ immitte, & leviter saltem clausam arenæ impone, & ab initio leniorem, postea verò auctiorem adhibe calorem, donec cypressi instar crescat, & tandem in rubicundum vertatur pulverem, observando tamen ut sæpius eximatur & commisceatur separatus à massa Mercurius.

Hunc præcipitatum pro Panacæa dictus Cl. Cardilucius deprædicat, cum per salivationem sæpius etiam insensibiliter, insignes præstet effectus in Lue Venerea, Catarrhis contumacioribus, Hæmicraniis, Epilepsia & similibus gravioribus ac tenacioribus morbis. Dosi gran. ij. ad v. & ultra cum mica panis in pillulas redactus & propinatus aliquoties.

Quos non sparsit rumores de sua Panacæa **Rohtmalex**/ qui cum Saturni minera Mercurium combinavit, tritu per octo dies & ultra continuato, tunc calore successivo præcipitato. Hac suâ Panacæâ Podagram cutare volens, Generali cuidam tunc **Wormatiæ** com-

moranti, fustibus remuneratus abiit: tandem Mercurii nocuis vaporibus corruptus, in ætatis flore mortem obiit Hanoviæ præterito anno.

Consideratius quodammodo proceditur, si volatilibus acidi spiculis, mercurialium particularum internum sulfur extravertendum, quæritur, ubi sequens præparatio etiam à *Thomfone* admodum laudatur, cum inquit in observationum suarum Epilogismi Chimici § 110. Sulfur, Salarmoniacum, Mercurius, multoties permista sublimataque, pulverem subrubrum fixum reddunt diaphoreticum tutissimum; hoc verò ita instituitur, v. g.

v. Sulfuris optimi ℥. iij. liquefiat sensim in vase vitreato, cui immisce Mercurii benè purgati ℥. ij. probè commistam massam refrigeratam pulveris subtilissimè, & adde salis armoniaci pulveris subtilissimè, & adde salis armoniaci pulveris ℥. j. ac phiolæ inditam, arenæ impone, capitello leviter imposto, & primis tribus horis moderatum adhibe ignem, postea eum auge, ad sex horas, ut ultimo capellæ fundus candeat, tum cessa, & refrigeratis omnibus, majorem partem sublimatam invenies, cum quadam remanentiâ in fundo, quam fracto vitro exime, & sublimato immisce, & ut prius procede, hocque tam diu reitera, donec in fundo remaneat omnis massa in-

pul-

pulverem subrubicundum conversa, flores
verò qui in ultimâ sublimatione ascenderunt,
abjiciendi.

Dosis est à gr. iij. ad x. corpore prius purga-
to, inque lue gallicâ, elephantiasi, catarrhis,
non contemnendum diaphoreticum, ex-
hibet.

Longè verò adhuc abest, donec hi Mercurii
Diaphoretici, perfectionem & vires *Hel-*
montiani Diaphoretici exæquent, de quo ille
deprædicat, quod sit Medicina quæ Medicum
nobilitet, quippe quæ omnem sanet febrem
unicâ potione, Hæcticam intra Lunæ cursum,
Luem venereum, Hydropem, Asthma &
quemcunque morbum chronicum, item lu-
pum, carcinoma, & quodlibet æsthiomenum,
cacoethes ulcus, sive externum sive inter-
num, compleatque solus medentum desideria
tam in Physicis quam Chirurgicis affectibus.
Hanc verò pro primâ vice parasse, ingentis es-
se operæ inquit, ejusque directionem pendere
ab ejus manu, cui omnis debeatur honor, quæ
parvulis revelet ejusmodi arcana, quæ mun-
dus vilipendat.

Ut autem hic Diaphoreticus acquiratur,
Mercurium mori oporteret dicit, absque ullo
salium externorum consortio, ita tamen ut vi-
vus maneat in plaustro, hoc est, quod requirit

Cl.

Cl. Helmont scil. ut ratione sulfuris externi moriatur, Mercurius & internum sulfur ope particularum sulfurearum, metallicarum, volatiliū, acidarum extravertatur, ut hoc probat ejus *Mechanica*, quando jubet :

Accipe pulverem *Johannis de Vigo* propria manu paratum, alioquin admisto minio adulteratus est. Hic pulvis affuso elemento ignis, ex vitriolo *Veneris* extracti, cum aquâ regia cohobandus est quinies, sub finem augendo ignem, nam fixatus plane est, & pulvis valde corrosivus: Qui dein cohobetur decies cum aquâ vitæ optimè dephlegmatâ, & vicibus singulis renovata, donec omnem corrosionem secum abstulerit: Et tum iste pulvis instar sacchari dulcis est: Ideoque spiritus vini *Saltaberi* sive *Tabarzet* appellatur, quod saccharum sonat, non quod in se dulcis sit, sed auferat corrosivos secum spiritus: Adeò ut residuus pulvis propria nec aliunde mutata dulcedine fulgeat. Nam præterquam quod ignis vitrioli sit dulcis, ipsum sulfur *Mercurii* tunc extra inversum est summæ dulcedinis, & tum fixus iste pulvis *Aurum Horizontale* vocatur: de hoc fatetur, quod votis semper obsecundaverit. Difficilis quidem, inquit, est ejus acquisitio, sed duorum granorum dosis sufficit ter quaterque exhibita, ac semel nacto *Mercurio Diapho-*

phoretico multis ægrotorum sufficit miriadi-
bus, tam pro se medente, quam pro posteris
suis.

Hic Diaphoreticus etsi aspernetur omnem
digestionum laborem, facit tamen in morbis
quantum Physicus ac Chirurgus optare pos-
sunt. In superficie enim ludit dulcedo sulfu-
ris ejus, pars autem per sulfur externum ob-
tecta latet, nec operatur nisi per speculum lu-
cens trans sulfur, & sic Archeum sui ad lubi-
tum affectans.

Alioquin illa Diaphoretici dulcedo est sul-
furis ex igne Veneris hausti, qui est ejusdem
saporis cum Diaphoretico, quapropter ignis
ille est anodynus, soporiferus innocuè, doloris
pacator, qui sedat omnem iram, dolorem,
motionem, turbationem, tempestatemque
Archei. Itemque imprimit in Archeum vo-
luntatem resolvendi omnia coagulata, quo re-
spectu tollit omnem morbum occasionaliter,
materialiter & enormiticè excrementis
quibuscunque tributum.

Huc adeste artifices! Huc intendite
nervum! & ens Veneris quærite per Sal
Armoniacum, & ejus volatile acidum,
non per vitrioli, aut alium heterogenei-
tatibus vel ruditatibus onustum spiritum
salinum; & habebitis verum Mercurii
Dia-

Diaphoretici fabricandi Instrumentum, qui uberiorem fructum & laudem comparabit, quam si vilioribus insistendo, non tempus solum & pecuniam, sed & existimationem vestram, cum ægrorum salute perdatis.

Jam ad alteram Mercurii præparandi partem, sublimationem nimirum, ubi particule mercuriales sulfuris, externi, mediantibus salinis acuuntur, ut venenosam planè induant naturam. Hæc verò præparatio cum infinitarum rerum, ac medicaminum ab artificibus ad diversos scopos elaboratorum, basis fit, eam primò circumscribemus: *sublimatur vero argentum vivum* hac proportione, v. g.

Recipe Mercurii seu argenti vivi libras 280. Mercurii sublimati libras 20. salis communis, Nitri ana. lb. 200. capitis mortui reservati libras 50. vitrioli rubificati libras 400. Omnia separatim redigantur in pulverem, sub lapide molari qui calcat: tum mixtura fiat hoc modo:

Mercurius vivus, & sublimatus, portioque salis communis & Nitri primò misceantur, & quamvis salia arefacta sint: tamen ab hæc mixtura madescunt: sic Mercurius, miscendo cum dictis speciebus moritur, tunc adde reliquam salium partem, perge miscere ligone ferreo, donec Mercurius nullibi vivus appareat: tunc mixtura est humidissima, cui si addere velles

vitrio-

vitriolum rubificatum, absumeret humidum in momento, quia est valdè aridum, ac saxà indueret naturam: Oportet itaque loco dicti vitrioli addere caput mortuum de prima sublimatione reservatum, aut de aqua forti, perinde est, sic modice siccatur mixtura, quam per cribrum agitare oportet, ac tum huic cribrato pulveri commiscere vitriolum rubificatum. Ac ita habes misturam, quâ cum impleto 16. vasa magna vitrea, ita tamen ut quarta pars sit vacua, hæc locentur in capella cinerum, non verò in aperto igne, in quatuor furnellis, quorum quilibet contineat 4. vasa; vasis appone alembica negligenter saltem cum suis receptaculis. Ignis per 24. horas sit lentus, in quo tempore salia dissolvunt Mercurium, spiratque in illa actione odorem aquæ fortis, pulmoninocivum, qui inspirantem ferè suffocat. Post horas 24. odor perit, & tunc sublimari incipit Mercurius, ac tum illo calore persevera, donec Mercurium in forma plantæ, à suo capite mortuo separatam in summo videas, quod fit plerumque quinto die si benè fueris operatus.

Aquam fortem egressam seorsim serva.

Frigefactis omnibus, propter grave pondus sublimati, sponte crepant vasa vitrea: (fragmenta separatim collige, habent enim aliquid

sublimati, quod abrade, quo cum alia vice Mercurius currens mortificari debet,) cave cinerem, ne per rimas decidat, fupra placentas, quas curiosè ambabus manibus prehenfas, fe pone, quarum quælibet pende bit circiter libras 25. plus minus, juxta capacitatem vafis, quod plus vel minus de mixtura capiebat: ita ex 280. libris Mercurii vivi & 20. fublimati, colliges fublimati ter centum & octoginta: ac crevit in pondere Mercurius vivus 80. libris.

Hic jam monent Zvvelfferus & alii, ut fublimatio bis vel ter reiteretur novis fpeciebus fale fcil. & vitriolo: fed rejicit hoc Tackenius tanquam inutile, quia Mercurius femel acido falino faturatus, tantum abforpferit, quantum fufficeret, & indigeret: & licet deinde centies fublimetur, aut per fe aut novis fpeciebus, femper tamen maneat idem Mercurius fublimatus: adeò ut reiterare laborem, fit tempus & fpecies inutiliter perdere.

Ulterius hic Cl. Frid. Hoffmannus hujus eft opinionis, nimirum Mercurium, folum, cum fale & vitriolo, absque nitro vel aqua forti paratum, minus corroſivum exiſtere & hinc ad medicinam plus conducibilem. Sed cautelam hanc eſſe ſuperfluam Tackenius habet, cum Mercurius à nitro nil acquirat ponderis,

deris, sicut facit cum sale & vitriolo sublimatus, sublimetur enim, inquit, idem Mercurius eadem proportione nitri & vitrioli rubificati absque sale communi, ac ascendit Mercurius rubeus, qui nil neque ponderis neque corrosivi acquisivit. Hinc crederem ego, hunc cum intermediato nitro ut supra edoctum, ratione spiritus nitri volatilis, qui acre Mercurii externum sulfur mitigat, minus existere venenosum sive malignum, quam qui cum solo sale & vitriolo sublimatus existit, etsi nullus malignitate careat, adeò ut litem hunc inutilem plane duxerim; quacunque enim sublimes salium proportione, semper manet idem Mercurius nequam, nisi aut volatilitate aut fixitate differentem velis. Si tamen crystallinum magis expectas, Recipe Mercurii vivi ℥. β. vitrioli quodammodo rubificati, salis communis fusi ana. ℥. j. m℥. optimè cum aqua forti impasta, & sublimata, & fiet crystallinus.

Ex hoc jam sublimato Mercurio multa & varia sæpius nociva medicamina ortum ducunt, inter quæ primum locum tenet *Dulcis Mercurius*, si non ritè vel paratus vel exhibitus sit. Si vero legitimè quis paratum velit hunc Mercurium dulcem, hanc sequatur methodum, v. g.

℞. Mercurii sublimati legitimo modo ℥. β. Mercurii vivi purgati item ℥. β. plus vel minus, exacta enim Mercurii vivi quantitas hic determinari nequit, quia sublimatus tantum capit Mercurii vivi, quantum potest: misce exactissimè, diutius ferendo in mortario lapideo, cum pistillo ligneo, donec nullus Mercurius vivus magis velit sorberi à sublimato, quem remove. Si quid ejus supersit, ac tum semel adhuc probè tere donec omnia exactè mixta sentias. Hanc mixturam cucurbitæ vitreæ immitte, leviter saltem apposito capitello, ut fuligines exhalare queant, tum arenæ impone, & destillationem institue, primis 6. horis leni igne, postea cum sublimari incipit fortiori igne continuo, donec omnia elevata sunt, quo observato, furnellum exactè claude, ut sensim omnia refrigescant, tunc exime, & si quid Mercurii currentis ascenderit remove; quod vero sublimatum est subtiliter tere & bis adhuc sublima, per crebriorem enim sublimationem, vim purgandi amittere F. Hoffmannus refert, quæ item præcipit, propriâ manu sublimatum elaborare, ne arsenico adulteratus substituatur.

Sed hunc metum inanem esse facile colliges si arsenici nocivam & periculosam sublimationem consideres: Quis enim in subli-
ma-

matione auderet addere, per se subtili acido venenosum arsenicum, sicut hoc expertus fuit *Tackenius*, qui ad ejus auram aliàs gratam & suavem inspiratione attractam, stomachum sensit contractum & dolentem, cum omnium membrorum convulsione, respiratione difficili, subsequente colico dolore, & contractura per sesqui horam: tam insanum ergo neminem judico, vel maximè ignorantem, & quidem maximo cum periculo, qui sublimando Mercurio arsenicum adderet, nisi finita destillatione & pulverisato sublimato, quis immiscere vellet, sed tum facile fraus deprehenditur, si oleo Tartari per deliquium affuso sublimatus nigrescat, qui flavescere debet.

Sæpissimè credo imputari ingredientibus, Mercurii dulcis, vitium, quod illegitimæ ejus applicationi debetur; quocunque namque modo ingredientia correctæ adhibeantur semper tamen exinde resultans compositum, pravo natales retinet, cum semper maneat mali corvi malum ovum.

Laudatur verò hic Mercurius dulcis in impunitatibus Venereis, & pueris verminantibus propinatus cum extracto hellebori nigri à *Θ.β.* ad *Θ. j.* in pilulis, & si cum emetico combinetur asthmaticis conducere perhibetur, sed accidentaliter, quia viscidam ex pulmonibus

evacuat pituitam, (utpote quæ ejus proprietas scil. pituitam in glandulis colliquare,) asthmatis causam; cum tamen argentum vivum pulmoni haud sit amicum.

Quod verò Mercurius dulcis, etsi multò plus Mercurii contineat quam sublimatus simplex, non adeo sit corrosivus ac hic, qui vix ad granum unum sine periculo exhiberi potest; inde est, quia in sublimato simplici corrosivi spiritus plus sunt concentrati, quam in dulci, utpote qui ad primam suam formam propius accedit, nec plus ferè virium continet, quam currens ipse, qui æquè vermes pellit, & salivationem inunctus saltem excitat, ac dulcificatus Mercurius.

Ex hoc fundamento suum *Antiquarium* paravit *Riverius*, qui Mercurium sublimatum cum Mercurio vivo conjunctum s. q. ut supra notatum, duodecim vicibus sublimationem reiteravit, ac tum ad partes quatuor Mercurii duodecies sublimati, & dulcificati, partem unam Mercurii vitæ tamdiu calcinati, donec nullum amplius vomitum cieat, addidit.

De hoc suo Antiquario mirum quantum rumores fecit. *Riverius* in suis observationibus, quas vide.

Porrò ex nostro sublimato Mercurio ille resultat, quem *Mercurium vitæ*, sed malè sanè, vul-

vulgò nuncupant, hoc verò iste conficitur modo aliis magis genuino, v. g. Recipe Reguli Antimonij martiati lb. j. huic intigillo fuso adde auri ℥. β. Argenti capellati ℥. j. & probè invicem uniantur & fundantur. Regulum hunc refrigeratum in pulverem redige, & ei analogam Mercurii sublimati partem adde: pulverem commixtum retortæ immitte, & per dies tres vel quatuor in cella repone, donec massa fiat humidior, & metalla ad reclusionem disponantur.

Tunc arenæ impone retortam, recipiente adhibito, & ignem adde primo leniorem, postea fortiorem, & prodibit crassus liquor, qui cum retortæ collum occludat, carbone admotocandente, solvatur rursus. Liquore omni egresso ignem auge, & sublimabitur in collum rubicunda massa, cinnabaris antimonii vocata.

Hanc refrigeratis omnibus exime, & subtilissimè tere in porphyrite, ac cucurbitulæ immitte, alembico leviter saltem imposito, & sublima duodecim horis forti igne in arena, donec fixus in fundo maneat pulvis, usui asservandus, quem pro lubitu iterare laborem poteris, donec sufficienter fixatum sentias.

Hic pulvis de sulfure antimonii, Martis, Mercurii, auri, argenti, ortum trahens, Diaphoreticum non contemnendum exhibet.

Jam recipe liquorem, five ut vocant, butyrum Antimonii & Mercurii sublimati, & aëri expone ut liquefcatur, quod tum per retortulam ter vel quater cohobando rectificat. Do hoc recipe parum vel quantum libet, infunde aquæ copiam, ac subito albiffimus pulvis fundum petit, à quo aquam acidulatam decanta, & recentem affunde, ac edulcora sæpius, tum exficca tuum Mercurium vitæ, & ferva: Cujus grana 2. 3. vel 4. per noctem vino infufa, & mane propinata, addita aquâ cinamomi, vomitus & fedes ciet: femper verò debet exhiberi in infuso, nunquam in fubfiantia, ne in ventriculo diutius commorando hypercatharfin excitet, pulvis à fuo pondere nil perdit nec etiam viribus, hinc exficcatuf rurfus, sæpius vinum inficere poterit.

Sed cum adedò incorrectus hic Mercurius vitæ, nimium violenter operationes fuas perficiat, *Angelus Sala* fequeari modo corrigit, v. g. crucibulo eum immittit & lento igne calcinat, donec nullum fumum amplius emittat, & grifeum nancifcatur colorem, quod fit intra aliquot horas. Poftca imprægnat sæpius tincturâ fantali rubri, fpiritu vini extractâ, & ficcat sæpius, ufque rofeum colorem acquifiverit; & parata erit *Rofa vitæ* ab *Angelo Sala* adedò laudata, quam alioquin additâ ambrâ & mofcho,

cum

cum saccharo in trochiscos redigebat, & tanquam pretiosum thesaurum servabat.

Si hujus Mercurii vitæ correcti gr. iij. vel iiij. cum octo Mercurii dulcis granis miscantur, insigne purgans præbere, cui vix aliud exæquandum, asserunt.

Velꝛ. *Mercur. Vita correcti.* ℞. j.

Merc. dulcis opt. ℞. ij.

Fartari vitrioli. ℞. j. ℞.

Extract. helleb. nigr. ℞. j.

Panchymagog. ℞. ij.

Aloes. ℞. j. ℞.

Mf. fiat massa pilularum, quæ dosi ℞. j. adij. propinata in pillulis, abditissimas corporis obstructions reservare perhibetur.

Porro *Antimonii butyrum* causticum effi-
cax præbet, & ab Agricola maximoperè lau-
datur in Cancro mortificando, & aliis excre-
scentiis carnofis absumendis, sed cum plenâ
admodum sit particuli hæc cura, sequens *Rhe-
mani oleum fixum* & *dulce Mercurii* longè præ-
fero, hoc ita fit, v. g.

℞. *Spiritus Nitri* partes ij.

Salis armoniaci crySTALLINI partem j.

Destilla simul, & affunde Mercurio subli-
mato, ad trium digitorum transversorum
eminentiam, claufo vase octo horis digesta

Aa 5

destil-

destilla, residuum tere, & aquam rursus affunde, idque tantisper reitera, donec omne argentum vivum sublimatum in fundo fixum maneat. Fixū hunc Mercurium sublimatum, per horam unam aut alteram leviter reverbera, dein terito, & spiritum vini rectificatissimum sæpius semper novum affunde, quem multoties à Mercurio separa, donec in olei formam abire videas, quod erit fixum & dulce. In lue Venerea, Cancro, fistulis, & omnibus inveteratis, & malignis ulceribus, magni usus. Antequam in oleum redigitur hic Mercurius, dicitur illi Calcinatum magnum Paracelsi in excrecentiis carnosis & ulceribus sordidis insignis efficacix. In hoc enim, ope spiritus Nitri volatilissimæ, particulæ acriores ita cicuratae sunt, & repetitis spiritus vini rectificati abstractionibus ita dulcificatae accedentes corrosivæ particulæ, ut tutius multò, externè applicari possint, quam omnes alii vilioris fortis præcipitati.

Sicuti & hic ex sublimato præcipitatus pulvis, non contemnendæ est energix, in dictis exterioribus malis, qui ita fit, v. g.

℞. Mercurii sublimati ℥. iij.

solve cum s. q. aquæ moderato calore in arena, hoc factò, sequens insperge lixivium, &
præ-

præcipitabitur ad fundum rubicundus pulvis
Lixivium hoc est.

℞. Calcis vivæ. ℔. j.

Tartari calcinati ℥. iiij

calcinentur pto be in furno figulino ac tum ex
calcinato fac lixivium quod per subsidentiam
& filtrationem coletur & clarificetur: de hoc,
ut dictum, solutioni Mercuriali insperge, & pri-
mo cadit pulvis ruber, à quo aquam separata, &
de novo lixivium insperge, & alius cadet pul-
vis non adeo rubicundus, quem item seorsim
collige, & si tertia vice aquæ separatæ de lixi-
vio inspergas, cadit tertius pulvis flavi co-
loris.

Id quod primò cadit de sublimato acrius est,
reliqua mitiora. Usus insignis est in carne su-
perflua, ulceribus putridis & similibus ex fun-
damento purificandis, cum Emplastris vel
linimentis adhibitorum.

Si ulterius hic pauca addimus de *Minerali*
ut vocant *Bezoardico*, quod, corrosivâ secretâ
Mercurii vi, in butyro antimonii, ope spir. Ni-
tri fractâ post pugnam omnem exuit ferè ma-
lignitatem, & fit temperatum ac blandum ex
toxico medicamen. Hoc nonnulli cum
Antimonio Diaphoretico convenire, nec ab
eo realiter differre, volunt. Sed magnum
ego concipio discrimen; inter id quod
spiritu

spiritu volati omni heterogeneitate spoliato, quam quod ipso Nitro multis terrestriatibus alcalinis combinato correctionem subiit.

Fabricatio hæc est:

Recipe butyri Antimonii q. l. cucurbitulæ vitreæ immisso, affunde spir Nitri rectificatissimum, volatilem guttatim, donec butyrum sit solutum, & nulla amplius effervescentia sentiat. Tunc in arena abstrahatur humiditas ad siccitatem, & remanentiam pulveris albi, fixi, sine ulteriori & calcinatione, & dulcificatione sat correcti: primâ enim vice tantum sorbet acidi convenientis, Mercurius solutus, quantum pro sua saturatione & correctione indiget.

Subolemus hic Mercurii occultam actionem, qui cum acri volatilitate acidaque polleat, accedens sibi associat simile acidum volatile, & cum eo saturatur & figitur, ut tum ex eo salutare medicamen efficiatur, sicuti hoc ita fit in Diaphoretico Paracelsi, ubi subtilissimis acidi spiculis internum sulfur extravertitur, externum verò suturatur ne nocere queat: cum aliâs Mercuriales & volatiles particulæ separatae, in corpore sibi similia liquant subtilissima acidi spicula, & spiritus vitales destruant, & ita viribus orbatum relinquunt sanguini.

uinem, maximorum morborum, arthriti-
lis, contracturarum &c. causans, in subtilissi-
mis etenim acidi dulcificatis spiculis, spiritus
italis Essentia consistit, & totius Naturæ ro-
ur, quæ si quovis modo vel destruantur vel fi-
antur, vel cruditatibus supprimantur, Ar-
heum turbant.

Hæc est principalis Mercurii Historia, ra-
ione energiæ ad medicinam applicandæ,
considerata. Restat ut de metallica ejus in-
dole quid moneamus; in radice enim nil aliud
esse quam metallum, Paracellus habet, cum
Auro etenim Mercurium Diaphoreticum fu-
sum, in Aurum simul converti, de morte re-
rum refert.

Sic & hoc demonstrare videtur sequens
mechanica, ubi sulfure crudiori metallico,
particulæ Mercuriales ita ligantur, ut cum eis
metallicam induant naturam.

Opinantur quidem alii, reductionem esse
cupri, quod in vitriolo contineatur, sed quor-
sum Mercurius quem coagulatum & concre-
tum tigillo immisimus? En fabricationem.

R. Viridè æris pulv.

Salis comm. exsiccat. ana. ℥. vj.

Mercurii vivi currentis ℥. iiij.

Solvatur primo Sal, postea viridè æris cum
aqua ferrata fabrorum, in quâ ferrum sæpius
extin-

extinctum, tum coquatur in cacabo ferreo, continuò spatula ferrea agitando, donec ebullire incipiat, sed cave ne regurgitet: tunc Mercurium vivum injice, perge coquendo donec Mercurius non amplius currat, sed spatulæ & fundo malagmatis in crustati subflavi instar & inspissati adhærescat: quod fit ferè horæ dimidiæ spatio. Tum aquam rubram (si enim ulterius coxeris, aqua & Mercurius nigrescent,) per inclinationem separa, & Mercurium impuritatibus commixtum, mediante repetita aquæ frigidæ affusione lava, & à sordibus separa, & in orbe ligneo pone, ac aeri exponere ut indurescat, eoque magis quo diutius in loco frigido asservatur.

Postea recipe hunc induratum Mercurium, & cum radic. curcumæ flavæ, & tutiæ alexandrinæ ana. p. æq. pulverifatis fac. s. s. s. in tigillo, quem tunc probe lutatum & clausum, ac siccatum, igni impone, ab initio leni, postea per horam fortiori, instante folle, ut omnia liquefiant: tunc refrigeratis omnibus, invenies Mercurium in forma metalli aurei concretum, vario usui inservientem, externè in lamellis, ulceribus, tumoribus &c. applicatum.

Si hæc metallicæ naturæ indolem tibi haud sufficienter demonstrare videntur;

Æ. Mer.

℞. *Mercurii partes quinque.
argenti puri partem unam.*

misc fiat amalgama: hoc in tigillo calefactum
extingue sexies velsæpius in sequente oleo, &
Mercurius cum argento metalli formam assu-
mit. Oleum hoc est; Recipe Tartari crudi q.
v. destilla per retortam, egressa omnia faci-
bus redde, & destilla, donec omne oleum Tar-
tari prodierit, hoc, cum tantundem calcis vivæ
trititando probè commisce, & ab eo rursus
abstrahere, cum hoc oleo tincturam ex sulfure
communi extrahe, & dicto usui destinatum
serva.

Cinnabaris Nativa.

Huc refertur, scil. terra illa sulfurea, Mer-
curialis, ponderosa, à Paracelso tantopere
commendata, sub nomine Electri mineralis
immaturi, & ab *Helmonte Metallus primus sive
masculus* inter imperfectiora vocatus, quod ab
indole metallica necessario vestiatur Mercurio
& sulfure metallicis, Mercurio nempe li-
quido, nec digitis adhærente, & sulfure cre-
mabili in flamma cœrulea. Huic de injacu-
latis §. 7. maximas vires contra incantatio-
nes adscribit, collo enim appensum, inquit, li-
berat quos spiritus immundus persequitur &
angit;

angit; nec ullum se nosse, qui appenso illo simplici non præcaverit ne injecta intromittantur, vel ab importunis ligationibus confestim non solvatur.

Ex hoc subjecto Helmont sulfur separare jubet, & in vinum vitæ Paracelsi more redigere, hâc mechanicâ: Metallus hic masculus inquit, quia facile sinit à se sequestrari sulfur, liquetur hoc in oleo cinnamomi, vel nucis myristicæ. At saltem, quanquam insignes vires sic sulfur resolutum habeat: quia tamen odorem fœtidum haurit, reservatque liquati sulfuris resistantiam, nec potest ad intima transire, sed tantum agere velut transeundo per sui attactum, obiter sui doni reminiscenciam saltem superficialem excitat.

Attamen si liquatum istud sulfur in oleo aromatis sic uniatur; ut per alembicum licet fœrens transierit, ac dein cum alcali debito modo circuletur: atque tandem in Elixir salis volatile transeat, quodammodo æmulatur vires & virtutes vini vitæ & essentix membrorum. Siquidem Elixir istud rectificatum, in optimum spiritum vini, omnem fœtorem emittit, resumitque aliquid de geniali dote, ut difficiles chronicosque morbos saltem adimat.

Hæc est Helmontis nostri de separando sulfure Electri mineralis, mechanica, sed cum obscura sit, eam paulo manifestius declarabo.

Teratur hoc subjectum quam subtilissimè, tunc alcali per calcem vivam fortificatum adde, & ambo in mortario per dimidiam horam probè terendo misceantur, facto hoc, aquam affunde, & filtra saltem, ac acetum filtraturæ insperge, ut sulfur fundum petat, quod exsiccata, erit flavi coloris, & flammam cœruleam emittens. Mercurialis verò pars in filtro remanet.

Jam sulfuri tuo oleum cinnamomi affunde, ac in phiola coque, donec oleum sit tinctum satis, hoc retortæ immisum, abstrahe, donec leni igne nil olei clari exeat amplius, tum refrigeratis omnibus, habebis extractum rubicundi admodum coloris, sanguinem concretum referens, hoc serva, oleum verò clarum rursus novo affunde sulfuri, & per 12. horas coque, ac tingetur iteratò oleum, hoc priori in retortula contento extracto affunde, ac oleum iterum leni igne abstrahe, quod clarum prodeat: hoc denuò sulfuri affunde, & ut prius procede, ac priori in retorta extracto additum abstrahe, leni igne, ac quando nil amplius exit, auge ignē paulisper, ac egreditur primò

flavum, postea rubrum oleum. Hæc omnia remanentiæ reaffunde, & cohoba sæpius, donec oleum tuum rubicundum admodum elevetur ut nec rubicundius prodire possit. Hoc Alkali quodam purissimo, quodammodo calidè commisce, & aliquot horis exactissimè in porphyrite invicem tere, donec in formam mellisabeant: (hoc verò observa ne nimium olei addas, quicquid enim cum oleo non miscetur, nullam subit correctionem:) hoc factò, cucurbitulæ immitte, & leni igne aliquot septimanis digere, ne oleum ascendat vel separetur, sed leni saltem calore, in salinam vertantur massam, quæ tum fortiori igne acta, volatile Sal fundit magnarum virtutum, cui maxima morborum cohors auscultabit, quippe de eo Helmont prædicat, quod Caducum, Paralyfes, Apoplexiam, Vertigines, Atrophias, Hydropes, & immanes alios defectus annihilari viderit, ipsa naturâ stupente.

Observamus hoc in crudiori hujus subjecti adhibitione, ubi inter alia D. D. Michaelis specificum Cephalicum, id probasi habet, de quo magna gloriantur: mediante videlicet quo multa millia ægrotantium restituisse, F. Hoffmannus refert. Nec solum internè, sed & externè contra infinitos applicari morbos,

bos, quippe in Illustrissima quadam vario-
lis laborante spasmaticâ externè carpis ma-
nuum imposita, se expertum fuisse dictus F.
Hoffmannus porro refert. Sicuti & supra
ab Helmonte edocemur, quod collo appen-
sum liberet quos immundus persequatur spi-
ritus.

Cum itaque tantas obtineat vires crudius
saltem adhibitum hoc subjectum, quid non
largietur virtutum, si ab heterogeneitati-
bus liberatum, ac in Elixir salis volatilis red-
actum fuerit? Aliter quidem sentit F. Hoff-
mannus, qui putat, non consultum esse, ut
in hoc subjecto unita & conjuncta separe-
mus, cum nudo saltem aspectu vel odore-
tenus, variè & mirè nostrum alteret Arche-
um: sed perperam eum somniasse ex Hel-
monte leges.

Principalis hujus species Glaura Augu-
relli est, Germanicè, *Rothgülden Erh*:
quanquam hæc pro Marcalita Solari à
multis habeatur, interim tamen non dif-
ferunt nisi puritate, Glaura enim pellucidè
rubra est, cinnabaris verò, & reliquæ auri Mar-
calitæ, lapidi sæpius permixtæ multùm, inve-
niuntur.

Facile huc *Bismuthum* sive *Marcasitam* propriè ita vocatam referre possumus, quæ levem saltam ex Mercurio concretionem obtinuisse, indicat præter metallicam ejus formam, levis in flores elevatio, & in aquam destillatio, sic & mediante aquâ forti solutio.

Sendivogius de hoc subjecto mira prædicat in suo novo lumine Chymico, ex quo menstruum conficit universalis haud multum, uti credit, absimile.

Recipe, inquit, mineræ *Marcasitæ* (ex hâc enim funditur, vel sæpius etiam solidè concretum ita reperitur *Bismuthum* sub malleo ductile,) lb. 9. pulverisatam mineram retortæ immitte, ac recipiente magno adhibito, destilla leni igne per 12. horas, & albicantem habebis in recipiente aquam & dulcè, quam bis rectifica, & dulcior evadet.

Si hâc aquâ vitrum impleas, ut tertia pars vacua remaneat, & probè clausam, seponas, in plenilunio observes, vitrum impleri, decrescente verò luna decrescere rursus; adeò ut in ipso novilunio, cum hâc parte quam in plenilunio assumsit, unam ultrò perdat, & concentretur, pondus tamen suum retinens.

Hanc aquam auro animam extrahere intrabiduum refert, quo factò si ter aquam cohobando destilles, remanebit in fundo sulfur auri
in tor-

in forma olei, quod tantum argenti colorabit, quantum pondere aurum erat.

Item si aridam huic immittas plantam, quoad radicem, per tres vel quatuor horas, vigescere rursus & germinare herbam conspiciere rursus & germinare herbam conspicias.

Si verò huic aquæ, plantæ cujusdam aquam destillatam cum ejusdem salis proportionem addas, & eis, repletum vitrum, loco tranquillo reponas, intra biduum vel triduum, figuram plantæ in vitro advertes, quæ tamen commoto vitro disparet, rursus tamen resurrectura.

Ex remanente in retortâ massa cum aqua Sal, inquit, extrahe, & suæ propriæ aquæ redde, & habebis menstruum aurum radicaliter solvens, & trans alembicum evehens, ad maximos etiam morbos, aurum potabile magnarum virtutum. Hæc Sendivogius! fides stat penes experimentum. Aliàs *Bismuthum*, aqua forti solutum *Magisterium exhibet*, & cosmeticum non contemnendum, v.g.

Solve Bismuthi ζ . ij. in spiritus nitri opt. ζ . vj. in phiola in arenam calidam locata, ac dimidiæ horæ spatio solutio erit facta, solutionem adhuc calidam in patinam, in qua sint aquæ frigidæ lb. x. infunde, ac aqua lactescet, substantia verò factâ, magisterium colligitur, edulcoratur & exsiccat.

Alii cum spiritu vini tartarifato solutionem præcipitant.

Ex hoc subjecto Glauberus flores sublimare docet, quos in ophthalmia &c. maximè commendat.

CAPUT II.

Antimonium resolvit.

Pergimus ad alterum semimetallicum subjectum, quod cum Paracelso inter margaritarum censum referre non hæsito, duriores verò ex Mercurio nactus est, quam priora, concretionem; unde sæpius præter copiosum sulfur embryonatum auri, ipsum aurum purissimum continet, ceu in cujus mineris perfectius reperitur, uadè & pro variâ particularum diversarum textura vel mixtura sæpè sulfur ejus maximè variat. Interea tamen sulfur ejus auro quam simillimum est, ut in fulsione per Antimonium patet, ubi hoc auro etiam viliori, nobilissimum addit colorem, adeò ut etiam plures Philosophi ex hoc subjecto *Medicinam universalem* fabricare non dubitarint, quippe cui exinde, vario modo occultando, diversi addiderunt encomia; *Vocarunt enim suum*

ma

magnetem, cum omnia metalla influxu attrahat sibi que annectat, quod & *Basilius confirmat in tract. de Naturalib.* Melioratio, inquit, metallorum in stella signata, vel eorundem magnete reperitur, à quo omnia metalla virtutes receperunt &c. Ulterius variis in locis expressè ponit: Per Antimonium brevissimo tempore summam animalium & mineralium perfici posse Medicinam: cui & *assentit Theophrastus*, qui omnia mineralium arcana potentissima in Antimonio concentrativè reperiri statuit.

Verum est, nec faniores negabunt, Antimonium inexhaustum suppeditare Medicaminum magnorum fontem, in desperatissimis sæpè morbis, id quod obiter saltem indicant vitri ejus & Reguli radiales energiæ. Et *Sylvius* etiam, ex recentioribus non postremus, verè statuit, quod, si aliqua repertiatur in rerum natura materia, ex quâ confici possit Medicina universalis, morbos quosvis ab humorum vitiis pendentes, curans, illa revera sit Antimonium. Cum ergo tanta adsint rei testimonia, ulterioribus verbis, pro confirmando ejus encomio, non opus esse duxerim, ipsa jam consideraturus Antimonii constitutiva, & exinde resultantia diversa Medicamina.

Constat Antimonium ex sulfure crudiori aureo, acido, acri volatilitate prædito, & Alkali fat copioso; prius demonstrant virosi halitus quos perferunt artifices dum pulverisatum fumigant stybium, ad conficiendum vitrum, unde vertiginosi, pneumonici &c. deveniunt, quodque si stomachum vellicet, cum ad vomitum lacessat. Alterum vitrificatio docet, quod absque Alkali fabricari minimè possit; Sic per Alcalia analysin subiens, pro multo sulfure Sal præbet.

Percurremus singula, & præparationum fundamenta cum effectu inde resultante ruspabimur.

Primo loco *alcinatio occurrit*; in hac crudiora spicula acida sensim avolant, reliqua verò cum alcalinis concentrata & eis fortius implicata, fortiori igne in vitrum abeunt: quæ tum duriori vitri texturæ agglomerata radiales saltem edunt effectus absque & ponderis & virium deperditione. Fabricanti, modus hic est.

Pulverisetur Antimonium subtilissimè, ponatur in olla terrea lata supra lentum ignem, semper spatula lignea id movendo, donec fiat coloris cinerei, alias si ob quietem conglomeretur & lique scat, iterum pulverisetur, & ut prius calcinetur, spatula semper lignea agitando, do-

do, donec Antimonii pulvis fiat cineritii coloris, & crudiores sulfuris particulæ exhalarint. Huncita calcinatum pulverem in tigillo absque mora funde, aliàs si longè post calcinationem reponatur, attrahit ex aère acidum quod tum liquefactionem impedit.

Si verò vitrum adhuc opacum nimis sit, reiteranda est calcinatio & fusio, donec pellucidum & hyacinthinum acquirat colorem.

Sereno tamen cœlo instituendum est hoc opus, quia tunc aër purioribus acidi spiculis imprægnatum existit, quam nubiloso vel pluvioso tempore.

Si ferrum vel ferreum saltem continens, in opere accedat, in scorias vitrum abit.

Et si vitrum in tigillo ad perspicuitatem reduci nequeat, injiciatur aliquid sulfuris citrini, hoc acidum, quod pelluciditatem remoratur, extrahit, & in auras abire facit, ut tum perspicuum reddatur.

Aliàs si calx hæc Antimonii ulterius in crucibulo calcinetur, & igniatur, ut ex albescente colore, fiat pulvis ad flavedinem inclinans, & tum anatica proportione C. C. ustum addatur & calcinetur: Acida contenta spicula ita rectificantur & concentrantur, vel crudiora expelluntur, ut tum loco vomitus, Diaphoresin excitent, & ob particulas C. C. terreas al-

calinas, stipticam vim obtineant, in dysenteria non contemnendæ virtutis.

Cum verò vitrum Antimonii, utcumque modo elaboratum, violenter nimis suas exserat operationes, diversas, artifices, instituerunt correctiones, ut loco vomitus violenti, leviter saltem eundem cieat, vel per inferiora solum purget. In hoc Doctissimus *Maxwellus* suum commendat modum, quo per inferiora saltem purgans vitrum reddit, hæc mechanica.

℞. Vitri Antimonii per se facti $\frac{z}{j}$.

Olei vitrioli tantundem, i. e. spir. volat. Helmontis.

miscere diligenter in mortario vitreo, & exsiccantur ad ignem, hoc septies repete, semper singulis vicibus omnia diligenter exsiccando: ultimò, pulvere jam exsiccato talem spiritum vini paratum habe, v. g.

℞. Spir. vini opt. ℥. j.

Mastichis. $\frac{z}{j}$.

Digere simul per quatuor dies, tunc in decantato spiritu, vitrum Antimonii præparatum per 3. dies macera, postea pone in vase terreo ut incalescat vas, tum spiritum accende, spatula semper movendo, donec flamma cesset, pulverem verò remanentem benè exsicca, cujus Dosis gr. iij. ad vj.

Hoc

Hoc enim modo, acriora in vitro adhuc contenta acidi spicula, mediante spiritu vitrioli violati ita rectificantur, & ope spir. vini tum dulcificantur, ut vomitus loco, leniter saltem membranas ventriculi vellicantes, per inferiora vim exserant.

Alii longè aliter acidas Antimonii particulas corrigere tentarunt, mediante nitro, quod pro diversa mixtura, diversimodè easdem alterat; minori enim dosi, crudo Antimonio combinatum hoc Sal, acidum ejus exaltat & recludit, ut multo violentius vim suam exferat, uti hoc luculenter admodum demonstrat *Metallorum Crocus*, qui pro diversa nitri addida dosi, in effectu etiam multum differt.

Sic si duabus Antimonii partibus unam saltem nitri addas, & subtilissimè pulverisata misceas, ac in tigillo accendas, fit *Crocus Metallorum Crollii*, majori vomitoria vi præditus, quam si partes æquales reciperes, & si ultrò nitri dosis excedat, videmus acidas omninò vel expelli vel alterari particulas, ut salinam potius induat naturam, & loco vomitus sudorem sæpe excitet.

Crocus Metallorum olim Rulandi & aliorum ferè Panacæa erat, & eorum
maxi-

maximi usus vomitorium suppeditabat, vino infusum, quod io maximis etiam morbis propinabant, sed cum timiduli plurimiejus vim violentam formidarent, hodierno die Neoterici excogitarunt suum *Tartarum Emeticum*, qui alienas à croci metallorum infuso vires vix obtinet, nisi quod jucundâ plus formâ, & dosi propinari possit: Mediante enim acido Tartari, simile, in croco metallorum ope nitri, extraversum acidum liquatur & sibi unitur, quod alioquin vino extrahi & liquari potuisset. En laborem.

Recipe crocum metallorum ex æqualibus nitri & Antimonii partibus detonatione paratum, vel si fortiorem vim vomendi expetas, ex una nitri & duabus Antimonii factum: Contunde subito post detonationem, & per cribrum trans mitte: & hoc cum aquâ tepidâ nitrum elue repetitâ aquæ affusione. Huic aquæ decantatæ, quia nitri fixo sale liquatam continet quandam sulfuris crudioris partem, acetum insperge, & sulfur præcipitatur ad fundum, quod auratum veteres vocabant:

Iam recipe croci metallorum edulcorati & exsiccati.

cremoris Tartari subtilissimè tritiana.p.aq.

misce & tere exactè, ac ollæ vitreatæ immitte cum

cum s. q. aquæ puræ, tum coque semper leni igne, ne excedat vasis ora, donec aqua maximâ parte decoctâ, stellulæ, vel cuticula appareat, quod signum saturatæ imbibitionis acidi Tartari, aquâ liquefacti: tum filtra remanentem Tartaro imprægnatam, aquam calidam, quæ cum refrixerit, crystallos vasis lateribus affigit.

Remanentes in filtro fæces, illis in olla relictis adde, & recente aquâ additâ ut ab initio coque, donec prioris signum, stellulæ appareant, tum ex filtrato decocto, refrigerato crystallulos collige. Reperatur verò labor donec omne acidum Tartari hoc modo elixiviatum sentiat. Postea facta subsidentia crystallos collige, relictam vero aquam, ad cuticulam ultrò exhalari permitte, & crystallitari sine, ac hoc reitera donec omnis filtratus liquor, Tartarum acido Antimoniali saturatum, reddiderit, quem exsicca & serva.

Dosis est à gr. j. ad iij. etiam ultra, si mitiori metallorum croco addito, Tartarus vomitoria vi imprægnatus sit.

Alii ex ipso Antimonio acetum, & acida ejus spicula separare allaborant; Et in hoc excelsit *Cl. Kerckringius* in suo curru triumphali; Modum verò compendiosorem ex *Vrees-vrykio* huc transponamus:

Re-

Recipe Antimonii q. l. pulverifato, & vitro angusti colli immisso, affunde aquam, ut ter Antimonii pondus excedat, (aqua sit vernalis mense Martio collecta:) & cum hæc steterint per quinque vel sex septimanas, tum aquam filtratam per chartam, novo Antimonio affundas, postea verò per destillationem evahes, & novo rursus reaffundas, hocq; tam diu reiteres, donec aqua aceti instar acida extet, & quo sæpius recenti Antimonio affunditur, & abstrahitur, eo fortior eadem imprægnatur acido aqua.

Hæc aqua acida, sive aceto animam Antimonii extrahit dictus *Vreeswyck* hoc modo, v. g.

Vitro Antimonii subtilissimè pulv. affundit acetum, & permittit stare per tres menses, vel donec acetum tingatur, quod filtrat, & remanenti pulveri novum affundit acetum, & per dictos tres menses alios infusa reponit, donec acetum hoc etiam tinctum conspiciatur, hocque repetit repetita aceti affusione, donec nullum amplius tingatur acetum. Postea omne acetum tinctum conjungit, & ad sicc. destillat, ubi in fundo restanti massæ nigricanti, spirit. vini rectificatiss. affundit, unde in rubicundum convertitur colorem, ac tum filtrat per chartam spiritum, & in fundo remanentem

tē Antimonii animam servat, cujus vires satis describere nequit, Dosis. j. ad iiii.

Non miramur hīc *florum Antimonii* vehementiam, quippe illi ex crudioribus acidi Antimonii particulis, mediante intermedio ab invicem avulsis constant, olim tamē in maximo habiti pretio, multo sæpius labore quæsit, cum tamen eos ex pulverisato & tribus arenæ mundæ partibus cōmixto Antimonio, & ex retorta destillato, leviter puros & albos consequamur.

Sed cum horum vehementia periculosa admodum esset, excogitarunt *Hartmannus* & *Grammannus*, aliam conficiendorum *florum antimonialium* methodum, quâ eos Diaphoretica vi magis præditos obtinebant. Præstabant verò hoc sale armoniaco, quod suæ aciditatis volatili implicabat Antimonii acidas particulas, & alcalina sua parte evehebat Antimonii similes particulas, nullâ amplius vi vomendi præditas, sed Diaphoreticâ, v. g.

Recipiebant Salis Armoniaci ℥. ℞.

Vitri antimonii, vel sulfuris antimonii ℥. ij.
subtilissimè trita & mixta, sublimatorio humili immissa, & alembico supraposito leviori ignis gradu, (ne acidas crudiores simul elevarent particulas:) sublimarunt, hoc facto aquâ calidâ sal armoniacum abluerunt, & reliquias spiritus vini repetita destillatione extraxerunt
inpri-

inprimis cum suspicio adfuerit acidas quasdam, inprimis si ignis regimen neglectum sit, simul elevatas esse. Totum enim sublimationis artificium in ignis legitimo regimine consistit, quod si paulo auctius addas, Flores fiunt purgantes, acido simul transvecto & implicato.

Jam ad ipsum accedamus *sulfur*, à reliqua sua Mercuriali parte quoad possibile separandum. Hoc, quia cum auro ut supra doctum, maximam habet cognationem, magnas item sed nobiliores vires, quam commune obtinere sulfur quivis saniori mente præditus facilè colligere poterit.

Expeditum tibi exhibet exemplum hæc mechanica, v. g. Recipe Antimonii pro lubitu, p. j. fluat in crucibulo, tunc injice nitri partes ij. tartari p. j. post semihoram probe fusa effunde, & aquâ calidâ solve, fiat lixivium sulfure antimoniali imprægnatum, hoc filtra & evapora, ac remanebit rubicundissima massa salina. Hujus unicum granum si vel in centum particulas divides, & centesimam saltem particulam in cochleare argenteum optimè politum imponas, & guttulas quasdam aquæ frigidæ affundas, & in cochleari circumducas, colore aureo pictum videbis argenteū cochlear, non secus ac si ab aurifabro deauratum esset,

esset. Si verò hujus salis gr. x. ad xx. in mor-
bis variis exhibeas, mirandum videbis ef-
fectum.

Hoc est sulfuris separandi fundamentum,
scil. ut acidi crudioribus particulis mediante
conflagratione & detonatione destructis &
expulsis, vel fortiori alcalino sale alteratis, hoc
seorsim existat sulfur.

Requiruntur verò hic admodum igneæ al-
calinæ particulæ, quæ penetrantius sulfureas
separant particulas, & acidum in eis conten-
tum destruunt, & in alcalinam naturam com-
mutant: hoc verò ita fit: Per aliquot dies leni
saltem igne digeritur vel coquitur Antimo-
nium subtilissimè pulverisatum, addita modi-
ca aqua cum alcali igneo, quo diutius eo me-
lius. Postea cum refrixerint affunde magnam
aquæ frigidæ copiam, quò plus eò melius, stent
ita per dies aliquot, ut particulæ Mercuriales
ope alcali avulsæ subsidant, tunc filtra lixi-
vium, & Antimonium quod in filtro remanet,
rarum & leve, hoc probè e dulcora à sale & ser-
va, externè admodum conducibile. Filtra-
tum verò lixivium asperso aceto præcipita, &
primum rubicundius sulfur fundum petens se-
orsum conserva, ut & reliqua quæ repetita aceti
asperfione minus tamen colorata separantur
& subsidunt, prius tamen rubicundum, exter-
nè plus

nè plus convenit, ultimum verò citrini coloris pro interna asserva Medicina tanquam optimum: hoc, eo planè modo supra de sulfure communi & Paracelsi mente edocto, ad fixitatis statum deducito, & nactus eris Medicinam, universali vix cedens.

Si verò crudiori modo, sulfur acido suo non omninò liberares, purgantem & vomitoriam obtinebit adhuc vim, ut tibi expeditum exhibet exemplum, Centaurium minerale à Cl. Cardilucio vocatum, quod fit si Antimonii, Nitri, & Tartari ana. p. æq. subtilissimè pulverisata, & s. a. levissimè saltem in crucibulo liquefacias, & subitò rursus effundas & regulum separes, scorias verò in pulverem redactas, aqua paulum coquas, ne pulvis subsidat inter coquendum, & ante tempus præcipitetur. Tunc verò aquam sulfure probè saturatam decantes, firtres, & acetum forte inspergas, ac massam faceo imponas quo sensim aqua destillet ad siccitatem, ut tum pulverisari & edulcorari ultrò queat. Cujus dosis gr. vj. ad xj. per inferiora & superiora sæpè simul, optimum præstat effectum, cum saccharo in tabellas redactum.

Constat hinc solum esse peculiare acidum acre quod in Antimonio membranas ventriculi vellicans, vomitum excitat, hoc quo plus de-

de-

struitur vel alteratur, eò minus vitium vomitum ciendi sibi servat.

Alium recludendi sulfuris modum docet Boyle, qui Antimonium crudum pulverisatum cum oleo vitrioli digerit, postea verò per retortam destillando, sulfur in collum sublimatum colligit, colore & inflammabilitate communi ut arbitratur idem, haud absimile.

Sic & Tackenius in suo Hippocrate chymico hujus fuit opinionis, nimirum sulfur Antimonii quod Helmont extrahere jubet, ex hoc fundamento fieri debere, hunc in finem. Recipit ille aquam fortem, ex Vitriolo, Nitro, & alumine paratam, in hâc solvit tantum salis fusi, quantum capere potest, ac tum affundit Antimonio instar milii grana contusa, ac subito leni calore agere in Antimonium, & ejus regulum erodere incipit, cui statim aquam frigidam superaddit, & subito separatur sulfur, ac picis instar aquæ supernatat, quod separat, & edulcorat.

Notari verò vult, ne una vice, ultra duas drachmas solvere tentes, aliàs in majori quantitate corrodi sulfur ab aqua, & id sæces abire asserit; cum solum Mercurialis Antimoniâ pars, aqua forti alias attingi, sulfurea verò liberè dimitti debeat.

Hoc credit esse sulfur illud quod Helmont ad fuam cinnabarim affumi velit, ubi in Tr. Herb. Verb. & Lapid. inquit, extrahe sulfur Antimonii quod vix à vulgari difcrepat vifitu, nifi quod paulum in viriditatem vergat, fac cinnabarim, hanc adhuc fexies per fe fublimabis, ut fublimatio inferviat pro reverberatione Lili: accipe femiunciam hujus tritæ cinnabaris, fufpēde per 24. horas in dolio vini, cujus unicum cochlear per aliquot dies fumptum, mirandum effectum edit. Estque eadem cinnabaris fufficiens, multis centenif doliis iterum æquivalens, fi iterato fublimetur.

Sed hanc operationem anxios plurimos tenuiffe, dictus Tackenius refert, quapropter claro fermone eam aperire haud invidet inquit, v. g.

Funde leni igne unciam femis hujus sulfuris in cochleari ferreo, tunc immifce Mercurii Antimonii fi haberi potefit ad drachmas fex plus vel minus, quantum sulfur mortificare potefit, mifce continuo spatula ferrea, donec refrixerint, maffam reduc in pulverem, hanc inde retortæ longi colli, ne obturari facile queat collum ab afcendente cinnabari, tunc per gradus ex arena pelle, & quod fuperfluum erit aut de fulfure aut Mercurio, illud per col-
lum

lum retortæ colliges, tunc auge ignem, ut capella candeat & cinnabaris eleuetur; Frigefactis omnibus frange retortam, cinnabarium reduc in pulverem, & septies adhuc per se sublima in idoneo vase.

Hic jam non contemnenda oritur quæstio, An Helmont mediante acido sulfur extractum, vel mediante alcali igneo separatum velit, cum in his maxima sit diversitas, & hoc, quod mediante acido extractum est, longè aliam obtineat naturam, tanquam acido saturatum, quam id quod ope alcali separatum, alcalinam potius induit naturam, & inanitionis im patiens, acido rursus saturari delectatur. Ego pro hoc stare, & acre Mercurii acidum hoc magis corrigi sentirem, quam illo quod crudiori acido jam saturatum extat quodammodo.

Hæc de sulfuris Antimonialis separatione in humida via, cui eam complementi loco addimus, quæ mediante proprio aceto peragitur, quippe hoc pulverisato Antimonii vitro affusum, statim arripit Mercurialem ejus partem acidam, & liberè sulfuream leniori igne dimittit, alii intentum labori. De quo lege Polemannum p. 185.

In sicca via potentius corrigitur Antimonium sulfur, & recluditur. Si v. g. Antimonii & al-

cali ignei p. æq. in tigillo, mediante carbone figantur, ut ex Antimonii & alcali ana. ꝑ. β. vix binæ remaneant unciaꝝ ignei sulfuris, sex horarum spatio, ex quo tum magna depellendorum morborum arcana depromi sanè queunt, & interna & externa.

Ex hoc item fundamento alia emergunt generosiora medicamina antimonialia, inter quæ sequens *Panacea* primum ferè locum vendicat, ac ita fit:

Recipe Antimonii pulcherrimi uncias decem, limaturæ Martis uncias tres. Limaturæ in tigillo probè candefactæ, per vices Antimonium adde, ut optimè liquecant omnia, tunc adde cochlearia aliquot tartari fixi, ex nitri & tartari ana. p. æq. confecti, quæ cum liquefacta sint, alia adde hujus salis fixi cochlearia, donec per vices pulveris libram dimidiam injeceris, hoc factò per dimidiam horam omnia probè invicem fluant, ac tum effunde & regulum separa, uncias 4. circiter ponderantem.

Regulum tigillo recenti immissum rursus funde, ac probe liquato injice nitri pulcherrimi pulverisati cochlear unum, claude operculo superposito, & ignem intende, ut per optime rursus fluant, tunc effunde, & regulum à scoriis separatum, & ad hoc opus sat purum, tigillo

gillo denique recenti rursus immitte, & adde unum nitri, & unum salis detonati fixi cochlear, & liquefiant optimè fortissimo igne quatuor horis vel ultra, tunc effunde, & regulum à scoriis separa, & ut jam doctum, iteratò procede, donec omnem regulum mediante nitro & sale fixo, in scorias redegeris, quas omnes collectas pulverisa, & aqua calida Sal elue, donec pulvis insipidus restet, quem serva, pro Panacæa in maximis morbis sat pretiosa, quippe alcalinis suis particulis salinis fixioribus omne, in massa sanguinea, & venis hostile acidum destruit, corrigit, & per cutem expellit.

Dosi ℥.℞. ad ℥.j.

Fit item mediante hâc Panacæa purgans omnibus numeris absolutum, si ejus recipias ℥.j. diagridii sulfurati ℥.℞. trochil. alcahand. ℥.ij. & cum extracto vel rob granorum actes massam formes pillularum, quæ in pillulas granâ pondere formata, & ad grana x. vel xx. exhibita, universaliter omnes cruditates ventriculo & intestinis nocivas educunt.

Emplastris verò addita, admirandum in vulneribus ac ulceribus præstabit effectum.

Viliori modo fit *Antimonii Diaphoreticæ elaboratio*, ubi ad unam Antimonii subtilissimè pulverisati partem, tres adduntur nitri sub-

tilissimè itidem pulverisati partes, quæ tum exactè mixta & siccata, per vices crucibulo in fundo ignito injecta detonantur, quo facto adhuc paulisper igniuntur: Postea exempta edulcorantur, & siccata optimè clausa servantur.

Quædam etiam pars non edulcorata servatur, in febribus malignis insigne refrigerium suppeditans.

Ubi aliàs in genere Diaphoretici Antimonii vires admodum laudantur in mundificando sanguine, acido quovis modo corrupto existente, prædictæ tamen Panacææ haud æquiparandæ.

Si verò aqua edulcorativa diaphoretici, cum sale tartari præcipitetur, acquies pulverem præstantem, & præstantiorem si cum urina præcipites, febribus malignis conducen-
tem.

Vel si ipsum Diaphoreticum Antimonii à quo nitrum nondum est elixiviatum, in aqua s. coquas, nitrum à sulfure antim. in alcali combustum, dissolvit rursus sulfur jam fixatum, in lac sulf. antim. magnarum virium, huic si filtrato calido acetum inspergis, cadit pulvis albus, levis, qui ablutus ad ʒ. j. in peste plus virium obtinet quam communis Diaphoretici ʒ. j. cum aceto exhibitus.

Alii

Alii Diaphoretici Antimonii vires, in Cachexia, Dysenteria &c. exaltaturi, addito Marte efficiunt, cujus *Cl. Dan. Ludovici* inventor est, qui recipit limaturæ Martis pro lubitu, cui in tigillo candefacto tantundem addit Antimonii pulverisati, & cum fluere incipiunt, rudicula continuo agitatur, ne separetur regulus, sed omnia in scorias abeant: Has pulverisatas cum nitri triplo detonat, postea verò edulcorat, in Cachexia, Ictero, Dysenteria maligna & similibus, insignis usus.

Pergimus ad *Regulum* in opere Magno Philosophico à multis maximè expectum, & Mercurii corrigens creditum, Cum enim observassent, omnia metallica corpora Mercurialis esse originis, Mercurium verò ipsum pondere ac homogeneitate esse perfectissimo metallorum, auro simillimum, hinc ad auri maturitatem digerere sunt conati, at frustra, quia sordibus nimis inquinatus existerat. Hinc magnum Saturni sobolem, Antimonium ad manus receperunt: cum enim viderent quod ab auro fæces fecernendi, & cum exaltandi vim haberet, idem in Mercurio facturum, argumento à majori ad minus sumptum, crediderunt, nec multum aberrarunt ipso *Philaletha* teste, qui in *Regulo* Antimonii veram Mercurii depurationem quæsit: At hic!

bor, hoc opus! quomodo enim Mercurium cum Antimonii regulo conjungere debeant, hic hærent! Si enim Antimonio liquato addere vellent calefactum etiam Mercurium, in auras abiturus esset maximo cum tonitru, & adstantium summo periculo. Alia itaque querenda via, & intermediatis rebus, quæ copulam promoveant; hinc *Suchtenius* Reguli Antimonii unæ parti, duas addit Lunæ partes, quas fusas, & pulverisatas miscet cum Mercurii vivi partibus decem, & facit amalgama in mortario calido, ac hoc per dies aliquot digestum, abluit, & Mercurium destillando resuscitat, & hoc opus septimâ reiterat vice, usque splendeat.

Alii verò alio procedunt modo, & exterior primò instituunt depurationem, antequam ad intrinsecam deveniant, v. g. Recipiunt ceræ pro lubitu, liquefacto addunt Mercurii ana, & per dimidiam horam lignea spatula semper agitant, donec fiat nigerrima massa, quam ab igne remotam refrigerescere permittunt, tum ceram perforant & Mercurium in minima vasis parte sublessum, effundunt, & cum recenticera reiterant laborem, donec cera permaneat munda quod plerumque tertia fit vice: Ceram verò rursus depuram ad emplastra usurpant.

Jam

Jam si artificium cum Antimonio regulum conjungendi calles, & singulari modo internam sulcipis depurationem, tum cum auro molliſſimum fit amalgama, quod phiolæ hermeticè ſigillatæ immiſſum, & per gradus actum, tandem per omnes colores in rubicundiffimum abibit Elixir. Auri ſit una, & Mercurii Philoſophici duæ partes; & ut dictum, præcipuum operis Philoſophici onus, in juſta & legitima Mercurii mediante Antimonio, purgatione conſiſtit, ſicuti omnes teſtantur Philoſophi, Paracellus, Baſil. Valentinus, de Monte Snyder, Philaleta & alii.

Præterea miramur Reguli Antimonialis inexhauſtas vires, ſi enim mediantibus Martialibus particulis ejus aliàs compactiores particule diſcontinuantur quodammodo, tum vires ſuas vomitorias, ratione Mercurialium particularum, quas poſſimum retinuit, in infinitum extendit, & perpetuam purgantem exhibet mineram.

Sic & ex eo Mercurius currens reſuſcitari poteſt, quia ad perfectionem metallicam nondum exaltatus pervenit, ſed leviter ſaltem agglomeratus cum appropriato ſulfure maſſam Antimonii conſtituit, paulo alteratus: Mechanica hæc eſt, ut primò ſulfurea poſſima pars à regulo ſeparetur, & tum Regulus in
pul-

pulverem impalpabilem tritu redigatur, utpote in quo principalissimus operis consistit labor, tritæ Antimonii reguli libræ adde salis tartari purissimi & siccissimi lb. ij. salis armoniaci ℥. viij. probè mixta, cum urina hominis sani humecta, & si haberi potest vinum bibentis, tum curabis, ut mixtura hæc à duobus prævalidis, & lacertosus juvenibus in porphyrite per integrum diem, sine ulla intermissione teratur, aspergendo semper si humidum deficiat, urinam, postea mixturam istam cucurbitæ immitte, & superfunde urinæ tantum, ut tribus digitis emineat, clausamque sicuti docet per mensem integrum lenta digestionem fove, & quotidie agita.

Sique interea temporis siccior appareat massa, reafunde urinam, finitaque digestionem, cum æqualibus partibus vitri contusi, & calcis vivæ in globulos forma, & in umbra exsiccata: ac tum ex illis sequenti modo Mercurium elice:

Primo præstò sit vas quoddam ferreum, cucurbitæ instar oblongum, cui frigidam oportet infundere, eamque in terra defodere: Huic superimponere laminam ferream, multis foraminibus perviam, & pone in ea globulos benè siccatos, postea capitellum itidem ferreum, & paulo depressius ei adapta, ut carbonem candentem

& accommodo ei
 ignis per q
 aem auge cum
 remum: p
 in terra defodur
 estundas, anteq
 as multum Merc
 us enim tanta
 solutus, frigore
 Hoc est inven
 dem hoc obin
 hic Antimonii
 præ Mercurio
 trivam obtinens
 re tali natura un
 a se ipso differat
 re, ut ipse Merc
 inquit: Cor me
 vestes autem for
 gnat naturam
 tinatum esse.
 spiritu destitut
 cienter saturat
 quilibet, qui n
 ne ex

dentes commodè ei imponere queas, & sic gradum ignis per quatuor horas moderatum tene, dein auge eum per totidem horas, usque ad extremum: postea refrigescant, & cave ne vas in terra defossum prius moveas, aquamque effundas, antequam ea penitus refrixerit, aliàs multum Mercurii jacturam facies: Mercurius enim tanta vi ignis in minimos atomos resolutus, frigore iterum coagulari debet.

Hoc est inventum Cl. Langelotti, quo eundem hoc obtinuit, ut è numero non-entium hic Antimonii Mercurius, transferatur rursus, præ Mercurio tamen vulgi nullam prærogativam obtinens, cum in tota metallica & minerali natura unicus sit Mercurius, qui solum à se ipso differat per accidens puritatis ratione, uti ipse Mercurius in dialogo *Sendi vogii*, inquit: Cor meum semper est purissimum, vestes autem fordidissimæ. Ad metallicam igitur naturam jam in terræ visceribus prædestinatum esse, sed fermento ac coagulatione spiritu destitutum, nec eo adhuc dum sufficienter saturatum, in fluida remansisse forma, quilibet, qui metallicarum rerum non plane existit ignarus, facile agnosceret.

CAPUT III.

Plumbum examinat.

HOc à Mercurio paulum differt, nisi quod paulo fixioribus alcalinis poris, Mercuriales aculei inferti, & agglomerati sint, undè & omnium faciliè Mercurius vivus cum eo miscetur & liquatur in metalli formam. Facilis calcinatio & destructio, levitatem acidarum particularum, à copiosis alcalinis terreis absorberi indicat, ignis violentiâ, quæ successu temporis exaltatæ acidæ particulæ, & concentratæ, continuo Solis motu, in nobilius aurum de facili migrare potuissent.

Artifices hoc variæ ignis subjecerunt torturæ, pro diversis exinde consequendis & medicaminibus, & alijs artibus mechanicis, destinatis rebus.

Vilior ac communis metallicæ formæ destructio Calcinatio est, ubi plumbum fufum aucto igne & continua agitatione in calcem abit, quæ si igne agatur reverberatorio, in minium ignis flamma lambente convertitur.

Si vero cum sulfure pulverisato plumbi
pra-

practæ stratificatæ urantur, fit officinarum plumbum ustum.

Eadem calx fit si plumbo saltem crudo acetum affundatur, quod successu temporis penetrat, & aculeis suis licet rudioribus, mollius adhuc plumbi corpus discontinuat.

Constant hinc levem plumbi concretionem, levioribus item acidi spiculis, & velignis, vel liquoris acidi, facilem subire separationem, & mutationem.

Sic & Minii Mechanica, hujus subjecti alcalinam indolem monstrat, quæ ceu vacua etiam ex flamma acidum attrahit, adeo ut ex centum libris in minium conversis, decem libræ ultrò accrescant, non secus ac si ex aceto vel alio liquore acido, hec natum esset.

Principalissimum ex hoc subjecto productum, corpori humano applicabile hoc est, quod saccharum vulgo appellatur: quodque Agricola sequenti conficere jubet modo:

Recipe Plumbi puri granulati Villachici, vel hujus loco mineræ puræ *Silberglantz*/dictæ, alii sumunt vel minium vel ceruisam: Superfunde pulverisato acetum destillatum spiritu nitri paulisper acuatam, agitetur verò ab initio sæpius in digestionem repositum, ne in fundo vasis conglomeretur, postmodum relinque in digestionem, donec acetum & flavedine

dine & dulcedine probe fit tinctum, quod decantatur, & reafunditur novum acetum, hocque reiteratur, donec nullum amplius acetum dulcedine imbuatur. Acetum omne tinctum filtra, & abſtrahe ad remanentiam ſacchari. Hoc repetitis ſolutionibus & filtraturis cum aceto in cryſtallos redige.

Vires ſunt inſignes, internè & externè, ubi acrimonia bilioſa, & ſpirituum exultans motus, inflammationem, calorem, & dolorem inducit, accedente ſæpius acido volatili, quod amicè recipit & abſorbet, uti in Ulceribus, Vulneribus, Eryſipelate &c. quam ſæpius maximo cum levamine conſpicimus in Emplaſtris adhibitum.

Deſtillant artifices ex hoc ſaccharo liquorem qui inſtar ſpiritus vini inflammabilis exiſtit. Hunc vini ſobolem, & ex aceti particulis in plumbo regeneratum eſſe multi credunt, cui tamen alii contrariam obijciunt experientiam, nimirum, quod plumbum calcinatum cum ſpir. vitrioli deliquio ſolutum, filtratum & coagulatum, in ſimilem deſtilletur inflammabilem ſpirituum, cui tamen nullum acceſſerit acetum, aut aliud vegetabilis originis humidum.

Ut igitur concludendum potius ſit, inflammabilem hunc liquorem à volatiliſſimis acidi
spi-

ſolubilitate, & c.
vaco attenuato
ſio in ſpiritu
ſtrato, & aliis
ſcipe cryſtall
ſuperaffluo ſp
ſtem in B. V. di
ſpicum tu
ſellem dulciſſim
mixtum ex reco
pente magno
ſpiritus qua
ſuita, liquorem
et enim ſpiritu
vitæ immen
ſevant ſpiritus
ſpiritus vini qui
quando oleum ha
ſcipulum, & ſp
vegeto, phle
que, oleum tu
ſervati poſſunt
Vires ſpiritus
comes ſunt, niſi
ſi poſſit, in feb
te alius ſpiritu
acrimonia bilioſa,
Oleum extractu

Spiculis sulfureis, à corpore suo mediante quovis acido attenuato, liberatis, dependere destillatio in spiritum, hoc instituitur modo, agricolæ usitato, & aliis faciliori.

Recipe crystallinum Saturni saccharum, hoc superaffuso spiritu vini rectificato, per mensem in B. V. digere, facto hoc, in balneo hunc spiritum rursus abstrahe ad liquorem melleum dulcissimum, quem cum arenâ purâ mixtum ex retorta per gradus destilla recipiente magno apposito, & duplo plus acquires spiritus quam alia encheiria: destillatione finita, liquorem invicem commixtum (continet enim spiritum, oleum & phlegma:) retortæ vitreæ immitte, & ex B. V. destilla, ac primo elevatur spiritus qui guttatim exit, secus quam spiritus vini qui striatim exiens colligitur, quando oleum flavum egredi observas, muta recipulum, & spiritum seorsim serva: oleo flavo egresso, phlegma sequitur, & ultimo aucto igne, oleum rubicundius, quæ omnia separata asservari possunt.

Vires spiritus cum saccharo Saturni communes sunt, nisi quod hic internè melius exhiberi possit, in febribus ardentibus, erysipelate, & aliis spirituum exorbitantiis, & acida acrimonia biliosa, maximi effectus.

Oleum externè bono cum effectu applicatur

tur in ulceribus & vulneribus inflammatis, si cum oleo lini in butyraceum vertatur linimentum, vel ejus loco etiam ipsum Saturni saccharum aceto solvatur, & cum oleo lini in butyrum misceatur.

Præterea hoc saccharum diversis se accommodat acidi spiculis si enim saccharum in aceto solutum, cum tantundem commisceas natri, eodem & simili aceto destillato soluti, ac tum humiditatem ex M. B. abstrahas ad tertiæ partis remanentiam, tum in cella colliguntur crystalli, qui cum quodam spiritu vel vini vel alio appropriato soluti & propinati, in pulmonum affectibus conducere perhibentur.

Si verò crystallos saccharinos aceto destillato solvas, & abstrahas, donec concrefcere velle observes, ac tum spiritum vini rectificatissimum affundas, digeras, & spiritum vini ad medietatem rursus abstrahas, nancisceris crystallos splendentes, aliis correctiores, in febris ardentibus & similibus, insignis energix, præprimis si cum spiritu vitrioli coagulato mixti propinentur.

Ex hoc fundamento D. Michael suam paravit Tincturam antiphthificam, in sanguinis sputo admodum laudatam, v. g. solvit Saturni crystallos cum spiritu vini in pultis formam, addidit vitriolum Martis itidem spir. vini rect.

im.

imprægnatum, tum digerit per tempus, donec solutio vel mixtura rubescat, tunc plus spiritus vini rect. affundit, circular, & tandem repetitis cohobationibus destillando, in tincturam redigit, magnarum virium.

Porro si cum spiritu therebintinæ saccharum solvas, & addito pauco camphoræ digeras, fit balsamus rubicundus, admodū efficax in gonorrhæa, & externè non satis laudandus in variis ulcerum & vulnerum generibus.

Nec absimile huic est oleum Saturni antihypochondriacum, quod auro pretiosius æstimat, ad omnes lienis affectus & ferocissima quævis ulcera, Rhenanus, hoc ita fit:

Recipe sacchari Saturni, huic oleum juniperi affunde, & digere donec tingatur oleum, repetitis vicibus, oleo novo affuso, donec nulum amplius tingatur oleum: Oleo tincto spir. vini rectificatiss. ad quatuor digitorum eminentiam affunde, & digere, donec spiritus vini omnem absorpsit tincturam, quo facto spiritum ab oleo separa, & in B. abstrahe & remanet tinctura sive oleum dictum, Rhenano admodum pretiosum.

In vitrum abit Minium, si hujus partes duæ cum una parte silicum calcinatorum, mixtæ in tigillo fundantur, quod si effundas, & huic ponderi de novo æquale Minii pondus addas

& fundas, hoc verò tertia vice repetas, ac ultimo forti igne urgeas, sit vitrum Smaragdinum, quod si pulverisatum cum aceto destillato extrahas, & ad liquorem decoquas, remanet oleum dulcissimum, viribus, superioribus ex saccharo productis, nec ipso saccharo absimile.

Patet hinc Alcalica hujus metalli natura, quia omnis generis acida absorbet, & formam suam pro varia acidi figura mutat. Sic aceti vapor illud in candidam convertit cerussam: Acidum in flamma in rubrum minium comburit: sulfure verò crematum nigrescit: & cum mineralium acido impuro in lithargyrium duplex vertitur: cum silicum vero acido in Smaragdinum abit vitrum, & ex hac item causa metallum ab omni immaturo acido impuro liberat, & ab omni macula pura relinquit.

Ex hoc item fundamento in Emplastris & unguentis variam ab acido orientem inflammationem in corpore restinguit, & tanto celerius, quo sæpius dicta mutantur unguenta. Hanc acidi destructionem & extractionem, vulgo refrigerare vocamus, quia caloris causa absorberetur vel mortificatur.

Hinc etiam Rhenani oleum non minimarum virium judicamus particeps, in absorbendo superfluo vel exorbitante lienis acido,
quia

Se
quibus subtilissim
um, & spiritum vi
modo accede
tota maxime v
C
S
Hoc à ple
tempore
grans, sicuti
stannum cum
simplici ustione
rum argentum,
tunc eodem separ
lenis in Voiclan
tunc tali cum en
dem splendidi
Hospitale, e
dicti civis con
esse indolis, fir
rum & similia,
um.
Hæc enim c
pntatis differun
tificaret, ac illa

quia hoc subtilissimis olei acidis spiculis extractum, & spiritu vini insuper rectificatum, & ab acido accedente rursus liberatum, ac propterea maximè vacuum, & alcalisatum existit.

CAPUT IV.

Stannum resolvit.

HOc à plumbo non nisi puritate differt, temporis successu facile in argentum migrans, sicut ea confirmat mechanica, quæ Stannum cum arsenico in scorias redactum, simplici uestione, singulari tum artificio in purum argentum, aliquam ejus partem convertit: qualem separationis artem, civis Wonsiedlensis in Voirlandia, Sigismundus Wan exercuit, tali cum emolumento, ut Anno 1464. ibidem splendidissimum instituerit & ædificarit Hospitale, quod hodie adhuc, cum epitaphio dicti civis conspicitur: ejusdem cum Saturno esse indolis, similis docet elaboratio in saccharum & similia, uti & facilis commixtio amborum.

Hæc enim candida metalla solum ratione puritatis differunt, nec copioso impuro sulfure scætant, ac illa quæ rubro colore, ut ferrum,

cuprum prædita ſunt, quæ hinc etiam vitriolum ſuppeditant, ſecus quam illa, quæ acido plus volatili concreta, alcalicam potius relinquunt & præbent terram, quæ ex hæc cauſa etiam lubentius in auri confectione recipiuntur, quam ferrum aut cuprum, quia hæc ceu vacua puriſſimum auri ſulfur avidius abſorbent, & fixam naturam aſſumunt, quam rubra impuro ſulfure jam ſaturata & duriter concreta.

Ex Stanno, addito acido inprimis volatili, emergit calx alcalico-ſalina, in uterinis & aliis affectibus inſignis uſus, v. g.

℞. Stanni calcinati per ſe igne reverberii, leni in patella terrea fuſione, & agitatione continua facti ℥. j.

Nitri puriſſimi ℥. ij.

Exactè mixta cucurbitæ terreæ probè lutatæ immiſſa furno impone, circumcirca luto probe munito, exceptis ſpiraculis, cucurbitæ impone ollas perforatas, unam ponendo ſuper aliam, in modum ſublimatorii, rimas tamen optimè claudendo, cucurbita verò in latere habeat tubulum pro materia injicienda, tum fiat ignis per gradus, ut cucurbita candeat ferè, hoc viſo injice materiæ unciam unam, & ſtatim claude tubulum, & ſublimatebitur Sal Jovis cum nitro: detonatione peractâ rurfus unam unciam injice & ut prius procede, & hoc rei-
tera,

terea, donec omnem materiam successivis vicibus injeceris, & detonatio peracta sit, tunc collige flores, & aqua pura edulcora, ac modico calore exsicca, siccatis his floribus acetum destillatum ad trium digitorum eminentiam superfunde, & in arena calida per tres dies re-
pone, tunc decanta & materiae relictæ aliud acetum affunde; & ulterius extrahe, hocque tam diu continua, donec omnes flores soluti sint: solutionem filtra, & leni calore evapora ad salis remanentiam, huic in cucurbita spiritum vini rectific. ad eminentiam trium digitorum affunde, & superposito alembico rursus abstrahe, qui acidum aceti Sal evehet: hanc spiritus vini abstractionem quinquies vel sexies repete, ut acedum probè eluatur, tunc exsiccatum Sal serva.

Cujus dosis gr. v. ad ʒ. j. cum idoneo vehiculo.

Aquam supra remanentem, qua flores edulcorasti à nitro, exhala, & remanet nitrum Joviale, ad sanguinis ebullitionem, in febris ardentibus arcendam insignis efficaciz.

Paratur item ex hoc subjecto decantatum illud Poterii Antihecticum, quod cum diversimodè fieri è diversis artificibus soleat, sequentem conficiendi veriozem modum à No-

biliff. D. Sebast. Schæffero communicatum ap-
pono, qui hic est, v g.

℞. Reguli Antimonii cum tartaro aut ni-
tro, vel ter aut quater saltem cum nitro sem-
per recente fusi, & facti ζ . ij. Stanni Anglici
 ζ . iij. (major amborum quantitas, una vice
non debet immitti tigillo, quia alias regurgi-
tat,) funde in regulum, quem effusum, & pul-
verisatum commisce cum triplo nitri purissimi,
ac probè mixta detonentur, & fundantur,
per vices tamen injiciendo pulverem in cruci-
bulum ad rubedinem candefactam, pulvis
verò unâ vice injectus semper prius sit lique-
factus, antequam alium injicias pulverem,
omni verò pulvere immisso stent adhuc per
tres horas aut ultra in igne, non tamen nimis
forti, ne regulus separetur rursus, & subsidat,
& ita incassum labores.

Peractâ hac calcinatione è crucibulo ef-
funde in aquam frigidam, cautè tamen ne re-
gurgitet, vel prius refrigeratam massam, pul-
verisâ, & tum aquâ calidâ solve, & Sal ablue,
tum aquam per filtrationem separa & pulve-
rem exsicca, tunc rursus siccato pulveri adde
duplum nitri, & probe mixta detonentur rur-
sus, ac omninò procedatur ut prima vice, &
hoc tertia vice repetatur, & denique pulve-
rem siccatum serva.

In He-

In hectica Phthisi, morbis uterinis & simili-
bus ab acido putrefaciente, austero, insignis
efficacia. Dosi ℥.β. ad ℥.j. & ultra.

CAPUT V.

Argentum examinat.

HOc ex purioribus Mercurii particulis,
acido saltem volatili concentratis, can-
didis adnumeramus metallis, quia externo
sulfure rubicundo caret, hinc alcalinis volati-
lioribus etiam, ejus compages mitius solvitur,
quam ipsis acidis aquæ fortis spiculis, & ex
hoc etiam patet ejus in nervis ab acido libe-
randis & cerebro hinc confortando energia,
quæ alcali volatili propria ceu vacuo? ut et-
iam hoc innuunt, inconspicuæ argenti sche-
ses, qui in vulgari ejus calce ob fæcum col-
luviem haud apparent, nisi Sal combina-
tum menstrui figuram repræsentet, at tum
non genuina apparet argenti figura, quam
ego vel raram alcalinis particulis implicatam
judico, ne hinc acidis ejus præparationem

Dd 5

insti-

institui debere existimo, quia hæc suam, nec argenti, producunt efficaciam.

Multo tamen cum labore, & anxie diu quaesita fuere Argenti tinctura, & ferè semper mediantibus acidis menstruis, sed quali efficacia? contrarius patefecit & inanis effectus. Ex hac causa Neoterici inverterunt methodum, & loco acidorum, alcalica substituerunt, quibus suaviter & sensim concentratum volatile acidum exsuscitarunt, & tincturam ex argento acquisiverunt, acido volatili, in alcalicum converso & transmutato, Sal, insignium virium in cerebro confortando, v.g.

Recipe argenti scobinati q. s. adde Sal volat. C. C. vel urinæ mixta asserva in vitro clauso per mensem, & fiet pulvis salinus coeruleus, ex quo cum aquâ Anhaltinâ tincturam extrahes, ab hac si menstruum abstrahas, remanet Magisterium Lunæ in forma sicca.

CAPUT VI.

Ferrum examini tradit.

Pergimus ad ea, quæ sulfure copioso interno & externo concreta, rubicundo colore saturata extant, & hinc acido imprægnata vitriolum suppeditant, vel aliud corpus salinum pro acidi diversitate; sic acidum aëreum in rubiginem ferrum commutat, cum spiritu sulfuris in sal saccharinum, cum acido vitrioli in vitriolum &c. abit, & cum ignis acido in crocum vertitur ferri corpus; ut adeò nulla interfit differentia, an manifesto vel occulto acido, præparationes vel destructiones Martis constiant, sufficit solo hæc fieri acido, licet variè variato vel disposito. Caditque hinc differentia vulgò, inter crocum Martis aperientem & adstringentem, facta, quæ materiæ in corpore hospitantis dispositioni potius adscribenda est. Si enim in primis viis hæret sal illud scorbuticum ex acido & alcali minus concordante combinatum & digestionem ineptum, hoc propter particularum inæqualitatem purgantibus non auscultat, sive illud in prima aut ultima corporis regione existat.

Sum-

Sumpto itaque ferreo, acido nondum saturato subito Sal istud excrementitium liquidum ad ferreum accurrit, ac ei adhæret, ut hoc dissolvat, tum verò excrementum hoc salinum, ferrum rodendo, coagulatur: quoniam verò in alimentum haud verti potest, ideò sub nigro calore cum ferro soluto ejicitur, ab alcali, in colcotar nigricantis coloris præcipitatum. Et nisi excrementa ita tingantur, jam ferrum inconsideratè propinatur, quia indicat, nullum adesse acidum superfluum vel excrementitium, quod illud solvat: & tum adstringit, etsi etiam optimus aperitivus Martis crocus propinatus putetur.

Et hæc item causa vel ratio acidulis applicari commodè potest, cum enim hæpotantur, Martis particulæ contentæ, sed alimonix ineptæ, virtute alcali à commisto separantur acido, in qua segregatione dicta salia confluunt ad ferrum & illi adhærent ac destruuntur, ut hoc videmus in argento aquâ forti soluto fieri, si enim huic solutioni, cupri lamellas injicimus tum aciditas aquæ fortis argentum deserit, & debilius cuprum aggreditur, argentumq; cupro adhæret in pulvere compacto. Rursus si huic solutioni, jam à cupro viridescenti, lamellas ferri injicias, tunc subito cuprum relinquitur, & roditur ferrum, cuprumq; ferro adhæret.

Hanc

Hanc transmutationem fieri, dum Goslarix pulvis ruber vitriolatus in cuprum funditur, credibile admodum est, ibi enim aqua vitriolata cupro saturata, ferrum rodit, & cuprum dimittit in forma pulveris rubei, qui false tunc ferrum in cuprum transmutari, ignaris notat, quia ipsum cuprum est in formam pulveris præcipitatum, ab advenientibus particulis ferreis.

Præparaciones ferri innumeras artifices invenerunt: cum vero omnes acido debeant ortum, eas, quia destructiones potius sunt, mitamus; contenti paucis in quibus Martis alcalica energia, (quia acido quocunque adeò expeditè se submittit,) non destruitur admodum, sed eam illibatam plus servat.

Inter hæc non minimum sibi servat locum *ferrum solubile Villisii*, quod in tractatu de fermentatione adeò cælavit, hoc fit blandis acidis tartareis particulis hoc modo: Recipe limaturæ Martis subtilissimæ, à sordibus ope magnetis boni attractivi separatæ ℥. ℔. tartari pulverisati ℥. ij. optimè mixta ferreo magno vasi immitte, & aquæ mensuras 10. vel 12. præter propter superfunde, ita tamen ut tertia pars vasis vacua maneat; Tunc ebulliant probè quo solvatur tartarus, isque solutus Martem aggrediatur, quod observes si materia attol-

attollatur. Perge verò coquendo per diem, & præsto femper fit aqua calida fervens, de qua femper affundi poffit tantum, quantum decoquitur, femper verò itidem agitare oportet materiam quæ alba apparet. Post horas 12. vel 14. ab opere defifte, & quod craffum eft fundum petit, Tinctura verò fubdulcis faporis fupernatat, hanc effunde & filtra, ac ulterius leni igne in fiffa ad mellagem, & ferva.

Vires funt ut indigitatum fupra, vel refolutivæ vel constrictivæ pro peccantis materiæ difpofitione, prout vel fupfluum, vel deficiens acidum in corpore reperit.

Si plus alcalifatam Martem expetis, humectato fæpius Martis limaturam puram, cum urina, & in crocum vel rubiginem abire videbis jucundo fpectaculo, fungulos enim minimos, ac fi ex terra creviffent, producet rubicundos.

Si crocum faccharinum dulcem in omni & quocunque liquore falis inftar folubilem velis, deftilla ex ana. Martis limatura, & falis armoniaci fpiritum volatilem urinoſum, relictum caput mortuum cum rectificato vini fpiritu extrahe reiteratis vicibus, donec omne acidum extractum. Poſtea fupfunde aquam calidam, & liquatur Martis crocus & folvitur cum aqua, hanc filtratam exhalare permittite & habe-

Seff
haberi crocum al
limatici prædicum
maritimum va
centem.
alias fi laminis
pila, fpiritus vini
mas folanibus, ur
pnes cryſtallos la
dulces, non con
Si verò Mart
quo in alvi fluxu
fata, præſtet eff
modo:
Recipe lima
fupfunde aqu
es una fpiritus
bolæ fime, cuc
ne, que folvatur
verò craffa nimi
no filtrati que
permittite in cac
um cellæ vel r
ur, qui leni cal
por ulterius
cristallos abierit
Hi debilitatur
ionam Stomachi
em actionem ob

habebis erocum alcalifatam, sapore admodum dulci præditum, & sale citius resolubilem: Sal muriaticum vagans & errans expedite attrahentem.

Aliàs si laminis ferri, spiritum sulfuris cum tripla, spiritus vini dosi infundas, radiisque exponas solaribus, ut liquor omnis evaporet, recipies crystallos laminæ lateribus adhærentes dulces, non contemnendarum virium.

Si verò Martem acido vis imprægnatum, quo in alvi fluxibus, à bile acriori nimis alcalifata, præstet effectum, ex eo fiat vitriolum hoc modo:

Recipe limaturæ Martis puræ pro lubitu, superfunde aquam fontanam, cujus tres partes una spiritus vitrioli vel sulfuris parte acidulatæ sint, cucurbitæ immissa Balneo impone, quo solvatur ferrum, solutionem filtra, si verò crassa nimis sit solutio, aquam affunde quo filtrari queat, hoc factò exhalare aquam permitte in cacabo ferreo ad cuticulam, quæ tum cellæ vel in alio loco reposita crystallifatur, qui leni calore exsiccandi, remanens vero liquor ulterius evaporatur, donec omnis in crystallos abierit.

Hi debilitatum excitant acidum, hinc confortant Stomachum, Hepar, Renes &c. ac bilem acriorem obtundunt. In Dysenteria $\zeta. \beta.$ misce.

miscetur cum theriaca, & alutæ induc̄ta umbilico imponitur, maximo cum effectu.

Si Veneris, Martis vitriolo combinatum desideras, ut Hermaphroditicum audiat, Recipe Mineræ Veneris lb. iij. Mineræ Martis lb. j. vitrioli vulgaris ℥. xiiij. subtilissimè pulverisatis affunde aq. comm. stent per diem & noctem donec tingatur aqua, hanc effunde, & recentem reaffunde, ac simile opus reitera donec non amplius aqua tingatur. Jam evapora aquam ut concreseat vitriolum. Hujus gr. ij. iij. cum fœcula bryoniæ exhibita, maxime laudantur ab Hartmanno in desperatis uteri affectibus.

CAPUT. VII.

Cuprum considerat.

HOc ferro purius exiit, quia sulfur ejus externum impuritatibus magis liberum, ac purioribus acidis spiculis concretum, existit. Cl. Helmont miris laudibus sulfur ejus extollit, externum, hoc enim cum non sit necessarium, ut sentit, metallo perfecto; credit sulfur hoc externum abundanter Veneri esse additum pro infirmitatibus humanis, in cujus usum cuncta mundi creata, à stoicis directa esse, credita fuerint.

Ex hoc metallo, superfluo externo sulfure
me-

metallico puriore prædito, dictus Cl. Helmont suum parat Ens Veneris, de quo in suis operibus mira prædicat. Hoc multi coniecerunt esse spiritum vitrioli, sed errarunt ut ipse Helmont docet, quando inquit *in suo tyronibus oblato ferculo*, Non est ignis Veneris spiritus vitrioli, utcunque exquisitè rectificatus. Sed ignis ille est sulfur cupri volatile in forma olei viridis, dulcius melle, & à Mercuriali corpore, sui cupri, planè separatum. Non verò haberi hic ignis potest, nisi cum plenaria cupri destructione, corporisque Mercurialis ipsius Veneris volatilisatione, quod tamen etsi fiat volatile in forma olei: facili tamen negotio postmodum iterum reducitur in album & novum ac anonymum metallum, sub malleo tamen extensile.

Altera vero constitutiva cupri pars, ignis sive sulfur Veneris, non item amplius reducitur in metallum per se, quia sulfur non constituit metallum, sed Mercurius.

Duplex ideoque hic considerandum sulfur, Externum scilicet, & Internum; Internum quod in albo anonymo jam dicto Mercuriali metallo corpus fixat, sive coagulat, efficitque sub malleo ductile, cum aliàs Mercurius absque interno hoc sulfure nunquam in metallum coagulari posset.

Externum verò Veneris sulfur, est oleum illud viride dulce, quoq; iterum in metallum in se abstractum cogi nequit.

In imperfectioribus verò metallis externum illud sulfur à suo corpore Mercuriali separari minimè potest, quin hoc simul pereat, etenim si toties plumbum sublimetur, semper redit in idem numero plumbum.

Secus itaque se res habet in nostro hoc subiecto quod amisso suo externo sulfure, attamen in metallica licet candida massa subsistere potest, ut ideò sulfur hoc externum non adeò necessarium sit huic metallo, & propterea necessario alios habeat fines ad necessitates ingrati hominis conducentes, pro infirmitatibus scil. ejus.

Hactenus mirum quantum ruditer progressum est in indagando hoc admodum laudato sulfure, quod tamen Cl. Helmont & quidam ejus asseclæ, fideliter adeò aperuerunt: Et tamen sunt qui crudum vitrioli acidum spiritum pro dicto Ente Veneris haberi volunt adhuc dum, at quam turpiter aberrant, supra ex Helmonte sufficienter demonstratum est.

Sulfur est quod expetitur, non vero corrosivis acquisitus spiritus etsi summè volatilis & albus. Sed hoc è spiritu viridi vitrioli per repetitam cohobationem, ultima ignis tortura

ex-

expresso & insignniter volatili, fieri & coagulari debet; *Ex viridi vitrioli spiritu, non verò viliori methodo acquisito & fucato saturato colore:* Sed cuprum ipsum exaltari debet repetitis cohobationibus in liquamen volatile viride, blando & suavi acido volatili dispositum, & non corrosum, sed internè reclusum, quod cum ipsum volatile sit, secum evehit cuprum quoad interna etiam reclusum, ut ne granum quidem relinquatur de metallo: uti observas, si hujus quid, ita dispositi & reclusi cupri tigillo indas, & igni tradas, intra breve temporis spatium omne evaporat cuprum ut ne vestigium ejus relinquatur; quod tamen non ita procedit vasi clauso inclusum, ubi multo fortior requiritur ignis tortura, & repetita cohobatio, donec cuprum etsi reclusum, in forma spiritus viridis volatilis, omne evehatur.

Antequam verò hoc cupri vitriolum volatile in spiritum destillatur, maximas etiam obtinet vires hoc dulce vitriolum, confortat enim, pacatque iratum archeum, dolores lenit & mirandas alias & infinitas vires continet, secus quam vitriolum communiori modo elaboratum, licet depuratissimum, quod præter ingratum saporem vomitum excitat, & alia mala, Illud etiam ceræ instar igne liquabile, si

spiritu vini, in quo mox liquatur, digeritur aliquot diebus, aromaticum spirat odorem.

Hiscæ ex causis, hoc vitriolum volatile, multi veram fuisse lapilli Butleriani Basin, crediderunt, confirmati relatione filii Helmontis Mercurii van Helmont, qui retulit hunc lapidem vetustate in viridem mutari colorem: ac hanc ejus mechanicam fabricationem docent: nimirum recipe salis marini ex capite mortuo post destillationem spiritus extracti ζ . j. hoc liquefiat in tigillo, ac immisce vitriolenti Veneris ζ . ij. & subito effunde in porphyritem, & lapillo huic aptato & in gyrum duccendo, permisce quam optimè, antequam vitriolum avolare, & Sal planè coagulari queat.

Hujus vitrioli insignes vires etiam ita crudè adhibiti, confirmat Marcus Marci à Kronland, qui refert, quod tunc temporis ex quo illo uti ceperit, Arthritis sensim remiserit, ut postmodum ab ea immunis vixerit: ut adeo verissimum sit, hoc vi pacandi Archeum præditum vitriolum, ad multos graves valere morbos, imò ad vitam ipsam prolongandam.

Hoc enim sulfur metallicum externum, in pauperum solamen destinatum, & ab artifice referatum, volatile, fixioribus salis marini particulis irretitum, virtutis suæ extensione adeò fermentale existit, ut etiam jam minima sui

odo.

odoris participatione, suas extendere possit vires in Archeum, eundemque sopire & demulcere.

In Emplastris hoc vitriolum admirandos præstabit effectus, nec satis deprædicandos: sic fiat Emplastrum tale: primò cum oleo lini per integrum diem, cum sulfure Antimonii igneo alcali parato, & cocto fac balsamum sulfuris: Hujus libram unam vasi cupreo immitte, & adde lithargyrii subtilissimè triti libram dimidiam, ac coque continua agitatione adhibita, donec lithargyrium solutum, tum adde axungiam humanam, vel cervinam ad dimidiam libram, & vitrioli volatilis unciam unam cum dimidia, & tantum ceræ quantum ad consistentiam sufficit, ac redige in Emplastrum ob admirandas virtutes merito aureum & auro præferendum.

Si in unguenti forma desideras: Recipe mellis purissimi uncias quatuor, succi plantaginis expressi & depurati, uncias duodecim, vitrioli volatilis uncias duas, coque leniter donec incrassescere incipit, tum adde croci optimi triti unciam dimidiam, & probe commisce, & si quid balsami sulfuris antimonialis addas, potentius efficitur, in illis malis quæ oleosa & unctuosa ferunt.

Horum vires omnium Emplastrorum, un-

guentorum & quorumvis balsamorum vulnerariorum vires exsuperant, propter vitrioli dulcedinem, tam in vulneribus quam ulceribus etiam pessimis, ut mirari satis nequeas; sicuti hoc patet ex simplici saltem viridi æris cum cera alba in Emplastri formam commixtum, quod mammillarum tumores duros mirabiliter emollit.

Cum ideò crudius hoc adhuc vitriolum volatile Veneris tantas exserat vires, quid non præstabit, si ad suam perfectionem devenerit. Hoc enim vitriolum etsi reliquis omnibus, quocunque etiam modo elaborata illa sint, plus anteponendum tam ratione volatilitatis, quàm excellit, quam & virium ratione; attamen in volatile liquamen, repetitis cohobationibus redactum, rursus in cuprum mutari potest: ea propter ut ab hoc viridi cupri liquore Mercuriali parti adhuc conjuncto sulfur separet, sal armoniacum inde auferri debet per repetitas spiritus vini destillationes: Commiscendus itaque cupri liquor viridis cum spiritu vini rectificatissimo, qui tum lenissimè avocandus, & rursus alius affundendus & abstrahendus leniter, donec repetitis cohobationibus lenissimè semper destillando, omne sal armoniacum sit evectum, ubi semper in fundo reperies aliquam sulfuris partem levem raram à suo corrosi-

rosivo separatam : Et si ignis regimen negligas & calorem nimium addas, quædam etiam pars una evehitur quæ alembicum jucundis coloribus pingit, transgressa verò postea in liquore subsidet, à quo separanda, & priori reliquæ sulfuris parti addenda. Posset quidem etiam absque destillatione separari hoc sulfur, si saltem liquor viridis cum spiritu vini rectificatissimo digeratur per aliquot menses, ita enim debilitaretur corrosivum, & relinqueret sulfur : sed cum multum temporis huc requiratur, præstat per destillationem hoc separare. Omni tunc corrosivo, mediante spiritu vini extracto, nactus eris verum crocum Veneris, Martis, vel Auri, omnes exsuperans crocos quacunque sint parati methodo : Vires enim & anima hujus croci extima jam est, & internè & externè in Emplastris, unguentis &c. efficit ea, quæ sperare poteris. Præservat verissimè à calculo hoc Philosophorum aroma, patet Archeum diversimodè alteratum, viscerum obstructions reserat, laxa adstringit, & mira alia patrat, non satis laudanda.

Spiritus verò vini, qui corrosivum secum abstulit insignes item continet vires, duplicem ob causam, quia præter dulce & volatile acidum, alcali etiam volatile continet, unde in calculo maximarum est virium, & ab anima

Veneris irradiatus existit, hinc tibi recommendatum esse patiaris in omnibus affectibus ubi desideratur acidum, mireris vires!

Jam verò si sulfur hoc Philosophorum ulterius perficere lubet, nunc enim dispositum est suam internam essentiam tradere artifici: Superfunde itaque huic alcali volatilifatum ad eminentiam, & in phiola ebulliant per 8. horas, ac igneum hoc alcali simile sibi liquat, quod tum tinctum effunde & aliud affunde & reitera opus donec nihil amplius de sulfure solvi velit, nec menstruum affusum amplius tingatur. Omnem spiritum tinctum conjunge, & leniter rursus abstrahe, quem huic operi rursus, & de novo applicare poteris: in fundo verò manet verum metallum potabile, non amplius in metallum reducibile, omnes proprietates habens, quas à Philosophis ei adscriptas legimus. Observandum verò ut unà aliquid de alcali relinquatur, quia sunt unius naturæ, & in unum migrant esse. Jam vero ut ultimam imponas perfectionis manum, leniter coagula ut sensim indurescat, & hic pulvis postmodum gradibus ignis legitimè adhibitis ad fixitatem perducatur, ac tum veri Philosophorum sulfuris nomen sibi vendicat, quia ei correcto & jam perfecto tota morborum cohors auscultat, dum radiis suis confortat & excitat

citatur vel pacatur archeum, ac in ipsa anima sede combinatoque Duumviratu, amentias, apoplexias, caducos, paralyces, vertigines, asthma, hydropes, atrophias, immanesque alios affectus annihilat stupefcente ipsa natura, sicuti vidisse ipse Helmont refert, in suo de verbis, herbis, & lapidibus Tractatu.

Hoc est sulfurum metallicorum recludendi, separandi & perficiendi verum fundamentum, hoc quærite, & viliores omnes alias metallorum præparaciones vel destructiones, missas faciatis, & imaginationi valedicite, & rationi perversæ, sic enim ad solida pervenietis medicamina quæ Medicum nobilitant, & artis Medicæ Authoritatem restaurant.

CAPUT VIII.

Aurum scrutatur.

TAndem ad aurum metallorum perfectissimum accedimus, hujus sulfureæ particulæ adeò sunt celebratæ & exaltatæ ac perfectæ, ut nullum amplius vitriolum suppedient: sed hujus loco aurum sulfur adeò fixum obtinet, ut omnem etiam ignis vim eludat,

Ee s

adeò

adeò concentratum hoc sulfur, ut etiam in detonatione incredibilem ferè activitatis sphaeram occupet, cum adeò subtiles à concentratione suâ resolutæ particulæ expansionem tantam inducant, longè majorem, quàm vel reliquæ metalla & mineralia fulminantia, quæ ex salibus vel vitriolis constituuntur.

Hic jam habes Philosophorum præfixam metam, quam omnes optatam cursu contingere cupimus. In hoc principalissimum sulfur latitare, quo imperfecta metella exaltari & perfici debeant, Augurellus monet, qui,

In Auro, semina Auri

exquirit, & ex hoc summam Medicinam parari vult, quæ in gravioribus morbis plenarium & optatum afferat auxilium; Morbo etenim adæquatum esse debet medicamen. Est quidem & vegetabilibus & animalibus sua virtus à Creatore indita; sed cum ea, ut *Iohann. de Monte - Snyders*, docet, levioris sint compositionis & texturæ, hinc à fermento primæ concoctionis mox transmutantur, deleta specificæ operationis caractere, & in alimentum convertuntur, ut salvâ vi Medicâ ad posteriores digestionem deferri, morbisque remotioribus partibus frequenter hospitantibus mederi non possint.

Ex minerali ergò Regno universalis Medicina

cina, petenda, & in præcipuo metallorum & mineralium sulfure, ultimo naturæ perfecto producto, quod in hoc nostro subjecto omnium nobiliori, nobilioribus etiam viribus dotatum esse, ratio dicitur: quemadmodum enim Sol reliqua superat astra, radiorum claritate & puritate; ita & aurum mineralia & metalla reliqua, quæ etsi ex uno sulfure, & uno Mercurio concreta sint, differunt tamen multum ratione perfectionis, & licet ad hanc omnes pervenire tandem potuerint, attamen non impedit, quo minus perfectioris metalli sulfur per artem adhuc perfectius perfici queat, quam vel imperfectioris cujusdam mineralis, vel metalli dictum sulfur, cujus separandi & perficiendi modus de cupro supra descriptus est, qui ad aurum, & huc etiam applicari potest.

Nil magis mirandum, quam absurditates, quas multi foverunt de verâ Medicinæ universalis materiâ; cum enim auri corpus firmissimis quasi repagulis occlusum cernerent, in alias ineptissimas materias irruerunt, ex quibus non infimi sunt, qui ex nitro eam educi credebant; at aberrarunt multum: licet enim ejus spiritus cretæ auxilio lucidam producat materiam, longè tamen abest quod pro Stella Orientis, quæ Magos ad cunas Regis pueri deduxit, haberi debeat.

Et licet Philosophi in Sole & Sale naturæ omnia esse exclament, attamen hoc non de minerali Sale, sed de metallorum, quod cum sulfure idem est, intelligi volunt. Sed cum altiora hæc sint, nec hic nos immiscemus; viam saltem monstraturi sumus, quomodo ad corpus humanum applicari hoc nostrum subiectum solitum sit. In hoc sanè hæctenus ruditer admodum processum est, adeò ut pauci reperiantur Medici, qui in hoc omnium nobiliori subiecto metallico, ad corporis humani infirmitates, medicamina sua quærere audeant.

Contenti hæctenus fuere plurimi Medici, etiam Chymix non ignari, vilioribus auri præparationibus, corrosivis acidis institutis, quali verò cum effectu, experimenta silent: percurremus breviter principaliora eorum ex auroeducta medicamina, inter quæ primum occupat locum crocus vel calx, quam *Fulminans Aurum* vocant, hoc ita fit:

Ad Ducatum unum solvendum additur Spiritus vitrioli $\zeta j.$ $\zeta. ij.$ spir. salis $\zeta.$ salis armoniaci $\zeta. ij.$ primo solvitur in spiritu mixto sal armoniacum, quod fit ex tempore, tum aurum laminatum additur, & in arena moderatè calida solvitur.

Solutio ampliori cucurbitæ immissa, præcipita-

pitatur olei tartari sensim ac sensim affusi lar-
ga quantitate, ut ebulliat, in ista verò ebulli-
tione adde aquæ fontanæ s. q. stent per noctem
infusa, & sequenti die filtrentur per chartam,
& in filtro remanebit auri calx fulminans,
quam edulcoratam probè, in sicciori aëre ex-
sicca, ne calore accedente flammam conci-
piat: postmodum lavigaturus singulis vicibus
parum semper sumas, & lenissimè teras, ne in-
calescat.

Oleum tartari ex nitri & tartari ana. deto-
natis, solutis & in sal rursus coagulatis, factum
fit.

Operatio pulveris hujus admiranda sanè,
quod paucula ejus grana, tantam exerant vim,
ac integra pulveris pyrii libra, ubi tamen hoc
sursum, illud verò, nisi viam infernè præclusam
inveniat, deorsum tendit, ob particulatum
concentratam gravitatem, & salium contra-
riam texturam & mixturam, ut hoc indicat ex
diversis salibus confectus pulvis fulminans,
qui fit ex salis tartari p. iij. nitri puriss. p. ij. & sul-
furis pulv. p. j. pulvis hic siccatus, & cochleari
ferreo inditus, eundem cum Solis calce fulmi-
nante effectum edit: Si verò desuper accenda-
tur carbone, fulminis instar sursum tendit, & si
metalli cujusdam calx commixta fuerit, in
momento quasi fusa in fundo residet.

Quod

Quoad vires, quas propinatum hoc fulminans aurum in corpore exserit, alvum laxare perhibetur, in primis non edulcoratum admodum, tunc enim in corpore soluta salia fermentationem concitare, & exinde natura in expellendis excrementis fermentatis irritari dicitur: Et propterea in torminibus alvi, colica, & similibus cum fructu exhiberi verè perhibetur.

At tanti coëmere hoc aurum laxans, & nobile hoc subjectum vilioribus hisce subjicere laboribus, male factum duco, quia sic nucleo neglecto, in cortice hæere solemus.

Accedimus ad nobilissimam Auri tincturam, quam Aurum Potabile vulgò nuncupant Artifices, hoc verò paucos hætenus Medicos consequutos fuisse, notum est: Fictitias quidem tincturas ad nauseam usque traditas hinc inde legimus, sed oculorum imposturæ sunt: Et verum est, nullam omninò fieri posse veram Tincturam, nisi ex fundamento universalis Medicinæ eruatur illa, & ex sulfure auri, à Mercuriali sua parte separati, ea legitimo extrahatur modo.

Quanti rumores non facti fuere de illo Antonii Londinensis Potabili Auro, cui etiam multi, non infimi Chymix cultores, ut Hartmannus, Crollius, & alii subscripserunt; sed in
con-

consideratè admodum, cum ea tinctura, ex singulari solùm salium ingredientium textura cum auro copulata, digestionis beneficio emerferit.

Omnium verò maximè deridenda ea est Tinctura, quam ex aurâ quidam extrahere allaborant; & cum ex universali mundi spiritu vel aëris sale ortum duxisse credant, pro auri tinctura venditant. Certè nisi curiositas inventorem impulerit, quæ laudanda, ut sanè credulorum numero adjudicaremus, nil obfaret.

Et quid non alii de auri tinctura, mediante saccharo & spiritu vini sponderunt? plura certè, quam in effectu demonstrare potuerunt.

Quæ non experimenta tradit D. Johan. Tilemannus circa veras & irreducibiles auri solutiones? & tamen nullum est, quod languentium infirmitatibus satisfacere, & eorum desiderium saturare possit, nisi à menstruo quid emolumenti accrescat, turbato archeo, utpote quod suis particulis propriam energiam, non auri inducit.

Cum Acidis factæ solutiones in variis corporum infirmitatibus, ubi hoc desideratur, optimè quidem adhiberi possunt, quod & de alcalinis mensuris verum est.

Sed

Sed cum menstrua ipsa hunc per se effectum sæpè nobiliorem præstent, quid opus perdere aurum?

Et, si ad veram auri internam reclusionem & sulfuris genuinam solutionem, qualem de cupro pertractavimus, haud pertingas, aurum tuum fac potabile per vinum, si quid superabundat, tibi & proximo jucundius consulēs, hocque Aurum Potabile si legitimo adhibeas modo, constitutioni tuæ congruo, habebis ad prolongandam & conservandam sanitatem certissimum experimentum, & universalem Medicinam, cui acquiescere poteris, donec Deus meliora det, qui sæpiusculè parvulis revelat ejusmodi arcana, quæ mundus nescit, ac idcirco vilipendit.

